

Àmbit social i criminològic

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

D O C U M E N T S D E T R E B A L L

INVESTIGACIÓ

(Producció pròpia, 2009)

Taxes de reincidència 2008 de justícia juvenil

**Actualització de la taxa de reincidència
dels joves sotmesos a mesures de
llibertat vigilada i internament en centre**

Autors

**Àrea d'Investigació i Formació
Social i Criminològica**

Any 2009

Taxes de reincidència 2008 de justícia juvenil

Actualització de la taxa de reincidència dels joves sotmesos a mesures de llibertat vigilada i internament en centre

Equip de treball

Manel Capdevila i Capdevila

Responsable d'Investigació de l'Àrea Social i Criminològica

Berta Framis Ferrer

Tècnica d'Investigació de l'Àrea Social i Criminològica

Marta Ferrer Puig

Cap de l'Àrea d'Investigació i Formació Social i Criminològica

Marta Blanch Serentill, Núria Carmona Ribé i Yasmina Prieto Pérez

Tècniques becades de la Unitat d'Investigació Social i Criminològica

Avís legal

Els continguts d'aquesta investigació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada), tal com consta en la citació recomanada inclosa a cada article. No se'n poden fer usos comercials ni obres derivades.

Resum en català:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>

1. Introducció.....	5
2. Finalitat i objectius.....	8
2.1. Finalitat	8
2.2. Objectius.....	8
3. Metodologia emprada	9
3.1. Obtenció i anàlisi de la informació	9
3.2. Diferències i similituds respecte la metodologia dels estudis anteriors..	10
3.3. Percentatge de variables informades/no informades als expedients dels menors.....	10
4. Llibertat vigilada.....	13
4.1. Taxa de reincidència.....	13
4.2. Temps que triguen a retornar al sistema	15
4.3. Diferències en el perfil del jove reincident respecte a altres anys.....	17
5. Internament.....	23
5.1. Taxa de reincidència.....	23
5.2. Temps que triguen a retornar al sistema	24
5.3. Taxes de reincidència per centres d'internament	25
5.4. Perfil del jove desinternat i comparativa amb altres anys	29
5.4.1. Variables individuals i sociofamiliars	29
5.4.2. Variables recollides al finalitzar l'internament de la <i>causa base</i>	31
5.4.3. Dades penals de la <i>causa base</i> i antecedents	33

5.4.4. Les variables numèriques	38
5.5. Perfil del jove reincident desinternat l'any 2005.....	40
5.5.1. Variables individuals i sociofamiliars	40
5.5.2. Variables recollides al finalitzar l'internament de la <i>causa base</i>	42
5.5.3. Dades penals de la <i>causa base</i> i antecedents	43
5.6. Diferències en funció d'algunes variables.....	45
5.6.1. Diferències en funció del gènere	45
5.6.2. Diferències en funció de la variable estrangeria.....	49
5.6.3. Diferències segons la variable "tenir antecedents".....	54
6. Diferències entre el jove amb mesura de llibertat vigilada i d'internament.....	58
7. Conclusions.....	63
8. Annex	66
8.1. Plantilla de recollida de dades dels menors en llibertat vigilada	66
8.2. Plantilla de recollida de dades dels menors en internament.....	67

1. Introducció

El present estudi és una actualització de les taxes de reincidència dels menors sotmesos a una mesura d'internament o de llibertat vigilada publicades a la recerca *La reincidència en el delictes en la justícia de menors* que va finalitzar l'any 2005 i va ser duta a terme per professionals del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE)¹. Aquell estudi recollia per primer cop dades sobre la reincidència dels joves infractors que havien entrat en el circuit de la justícia de menors després de la posada en marxa de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (LORPM).

Per dur a terme la recerca esmentada, es va analitzar una mostra representativa de menors de tots els programes executats per la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil²(DGEPCJJ) que havien finalitzat durant l'any 2002, i es va fer seguiment documental d'aquests menors fins al desembre de 2004, per tal de comprovar si havien entrat novament en contacte amb el sistema d'execució penal (de menors o d'adults) per un nou delictes.

Alguns dels principals resultats d'aquella recerca són els següents:

- Pel que fa al perfil de la població infractora juvenil era fonamentalment masculina (87,3% homes front el 12,7% de dones). L'edat d'obertura de l'expedient es situava de mitjana en els 16,05 anys, mentre que l'edat mitjana al finalitzar la causa base (o causa per la qual entrava a formar part de la nostra mostra) es situava en els 17,60 anys. Respecte als antecedents és destacable que el 56,6% només tenien 1 causa oberta al seu expedient. El perfil del jove amb menys factors de risc i més factors de protecció front a possibles reincidències, es corresponia amb el grup a qui s'havia aplicat el programa de *mediació* o només s'havia dut a

¹ Capdevila, M; Ferrer, M., Luque, E. (2005). *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*. Barcelona CEJFE. Col·lecció Justícia i Societat núm. 26

² Ens referim als programes d'assessorament tècnic, mediació, programes en medi obert i programes d'internament

terme l'assessorament tècnic (ATM) que prescriu la LORPM i posteriorment s'havia acabat la intervenció amb una amonestació del jutge o amb una proposta del tècnic que específicament demanava no continuar tramitant l'expedient. En l'altre extrem, el perfil més dur en quant a factors de risc presents, era el del jove a qui s'havia aplicat una mesura d'*internament*.

- Pel que fa a la taxa de reincidència de l'estudi finalitzat a 2005, per al conjunt de la població infractora juvenil catalana era del 22,7%, si bé en funció d'algunes de les variables seleccionades (sexe, programa aplicat, delicte comès, antecedents, violència en el delicte, etc.) la taxa fluctuava molt i presentava grans diferències.
- Pel que fa a la tipologia dels delictes comesos pels joves de la mostra es recollia en les trajectòries delictives una certa especialització: era més freqüent trobar repeticions del mateix tipus de delicte que no pas combinacions de diferents tipologies i, pel que fa a la proporció de delictes violents³, era del 34,3%.

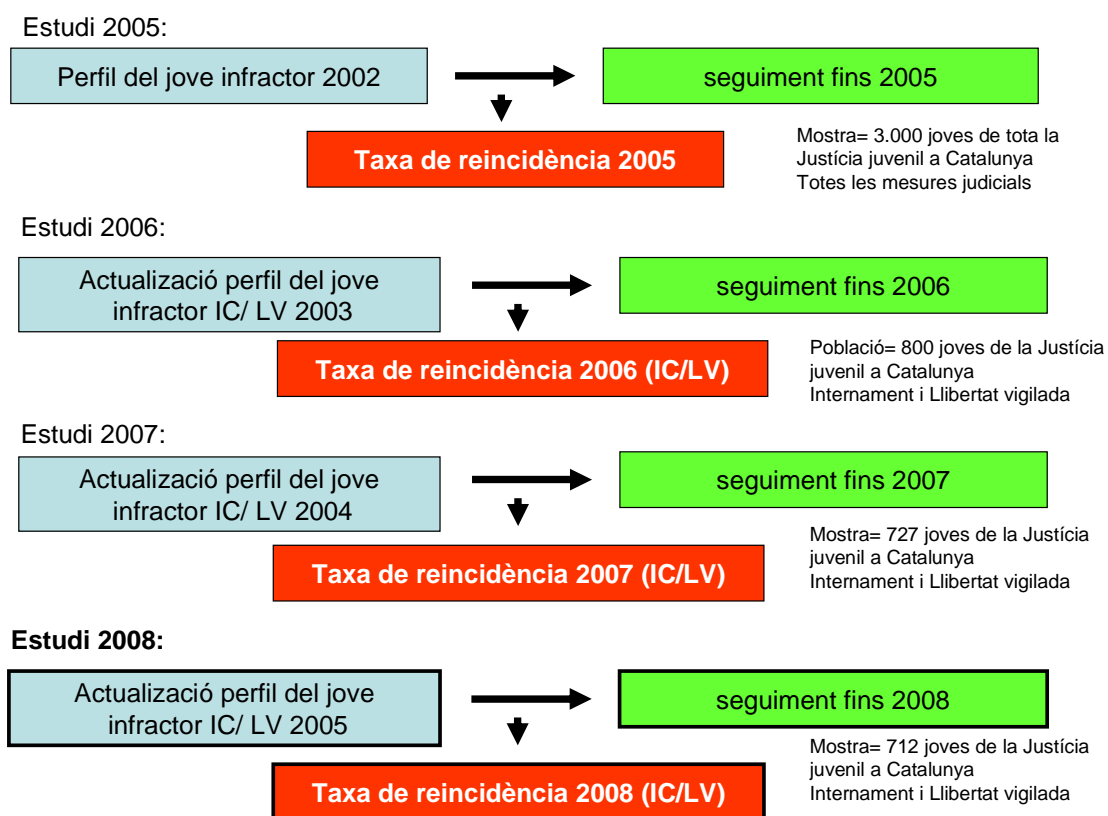
Posteriorment es va iniciar la sèrie que continuem ara, donant les taxes de reincidència dels menors que van finalitzar alguna mesura d'**internament** o de **llibertat vigilada** durant l'any 2003 i 2004, i fent el seguiment fins a 31 de desembre de 2006 i 2007 respectivament. Així vam obtenir les taxes de reincidència de 2006 i les de 2007.

En l'estudi actual, incorporem el període que va des de la finalització d'una mesura d'internament o de llibertat vigilada l'any 2005, fins el moment de finalitzar el seguiment el 31 de desembre de 2008. Amb això obtenim la taxa de reincidència 2008.

³ Recordem que a efectes del nostres estudis considerem com a delictes violents tots els fets delictius englobats en les categories: delictes contra les persones, delictes contra la llibertat sexual i delictes contra la propietat que impliquin l'ús d'intimidació i/o de violència.

El gràfic 1 recull de manera molt clara els grups d'estudi de cada any. Cal tenir en compte que tot el que explica la taxa de reincidència respon a allò que va passar 3 o 4 anys enrere, atès que sempre s'ha de tenir un mínim temps de seguiment.

Gràfic 1. Estudis de reincidència i sèries dutes a terme fins ara

Recordem que la definició de reincidència que hem utilitzat en tots els estudis és la de retorn dels subjectes objecte d'estudi al sistema de justícia penal com a inculpats d'un nou delictes o falta amb posterioritat a la finalització del compliment d'una determinada mesura, en aquest cas les mesures d'internament en centre educatiu o de llibertat vigilada.

2. Finalitat i objectius

2.1. Finalitat

L'actualització que aquest estudi duu a terme de les taxes de reincidència vinculades a les mesures de llibertat vigilada i d'internament és la tercera d'una sèrie de periodicitat anual en què es revisa i es posen al dia les dades sobre reincidència en la justícia de menors. El fet que es doni continuïtat a les dades permet estudiar l'evolució de les taxes de reincidència, identificar els factors estàtics (edat, gènere...) i dinàmics (formació, hàbits de consum de tòxics...) que prediuen millor el risc de reincidència en cada moment, i proporcionar a la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil una eina més per a l'anàlisi de la seva intervenció amb els menors.

2.2. Objectius

Els objectius d'aquest estudi són:

1. Obtenir la taxa de reincidència juvenil de 2008 i el perfil dels joves que van complir una mesura de llibertat vigilada o d'internament l'any 2005.
2. Comparar aquests resultats amb els obtinguts en la recerca de 2005 i en les actualitzacions posteriors de 2006 i 2007 (respecte a les mesures de llibertat vigilada i internament).

Atès que en la recerca de la taxa de reincidència 2006 ja es van estudiar els ítems que podien motivar les variabilitats en els canvis de taxa i que cap d'ells podia explicar-los, en les següents actualitzacions hem optat per donar directament els resultats sense tornar a insistir en el plantejament explicatiu, que en les conclusions de l'estudi general de 2005 i també de la seva actualització el 2006 ja varem exposar.

3. Metodologia emprada

3.1. Obtenció i anàlisi de la informació

Aquesta recerca s'ha dut a terme estudiant els joves que van finalitzar un programa de llibertat vigilada (LV) o d'internament (IC i ICS)⁴ l'any 2005 i dels quals es fa un seguiment fins a 31 de desembre de 2008 per saber si han comés o no un nou delicte que impliqui una nova presa de contacte amb els serveis d'execució penal de menors o d'adults.

El primer pas de l'estudi va ser l'obtenció dels llistats a través de la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil (SSPRJJ) d'aquelles persones que van finalitzar una mesura l'any 2005 (tant d'internament com de llibertat vigilada). D'aquests llistats varem seleccionar els que no tinguessin cap altre programa a continuació per la mateixa causa.

El llistat definitiu inclou 183 individus que van finalitzar una mesura d'internament el 2005, i 1.102 subjectes que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada.

En el cas dels joves amb mesura d'internament es va estudiar tota la població, és a dir, els 183 subjectes.

En el cas dels joves amb mesura de llibertat vigilada es va fer una mostra seleccionada de manera aleatòria amb l'SPSS.15.0 de 529 subjectes (interval de confiança=95,5%, marge d'error $\pm 3,1$ i $p=q=50$).

El recull de dades i l'explotació estadística es va dur a terme el primer trimestre de l'any 2009. Les variables recollides, a partir de la base de dades JOVO, fan referència al perfil del menor, el tipus de delicte que va cometre, la intervenció de la justícia i si ha reincidit o no.

L'anàlisi de les dades i discussió de resultats es realitza durant el mes de maig i juny de 2009, així com la redacció de l'informe.

⁴ IC = Internament en centre; ICS= Internament de cap de setmana

3.2. Diferències i similituds respecte la metodologia dels estudis anteriors

Respecte al primer estudi de 2005, les tres actualitzacions posteriors presenten dues diferències metodològiques importants:

La primera és que vam decidir ampliar el període de seguiment en un any, malgrat no era necessari perquè els resultats tinguessin validesa. Com ja hem assenyalat anteriorment, en el present estudi hem analitzat tots els casos de joves que van finalitzar una mesura de LV o d'IC/ICS l'any 2005 i que no tenien cap altre programa per la mateixa causa. El període de seguiment per veure si han reincidit arriba fins a desembre de 2008. El temps mínim de seguiment ha estat, doncs, de 3 anys i el temps màxim de 4, mentre que en el primer estudi, el del 2005, el temps mínim eren 2 anys i el temps màxim 3. Tal com demostren els resultats d'altres recerques, la reincidència es produeix pocs mesos després de la finalització de la mesura, i un període de seguiment entre tres i quatre anys és suficient per establir taxes de reincidència. A partir dels quatre anys el nombre de casos nous que reincideixen és menyspreable.

La segona és que hem ampliat el control sobre la reincidència dels joves, revisant les MPA (mesures penals alternatives a la presó), que en el primer estudi no es van comptabilitzar i sí s'han resseguit posteriorment, a les taxes de reincidència de 2006, 2007 i 2008.

Caldrà tenir en compte aquestes qüestions a l'hora d'interpretar els resultats d'aquest nou estudi.

3.3. Percentatge de variables informades/no informades als expedients dels menors

Una de les dificultats que ens trobem a l'hora de realitzar estudis sobre menors, basant-nos en els expedients del JOVO (sistema informàtic de justícia juvenil), és que no totes les variables que ens interessen queden recollides informàticament, ni s'actualitzen els canvis en aquelles variables que són dinàmiques.

Dels expedients informàtics dels menors sotmesos a llibertat vigilada, el percentatge de variables no informades és prou alt com perquè no es pugui fer cap tipus d'anàlisi.

Dels expedients dels menors internats en centres educatius es pot extreure una major quantitat d'informació. Tot i així, hi ha variables que no s'informen. A continuació adjuntem una taula amb els percentatges de les dades informades (i per tant, vàlides) i no informades (i per tant, perdudes).

Taula 1. Percentatge de variables no informades als expedients dels menors, en els casos d'internament

Variables	Anys 2002-03-04		2005	
	%	%	%	%
	Vàlids	Perduts	Vàlids	Perduts
Sexe	100,0	0,0	100,0	0,0
Àrea geogràfica de procedència	100,0	0,0	100,0	0,0
Trencament de vincles	96,6	3,4	90,2	9,8
Desaparició traumàtica de familiar	85,5	14,5	92,3	7,7
Situació socioeconòmica del nucli familiar	94,8	5,2	95,6	4,4
Maltractaments físics intrafamiliars	31,1	68,9	27,3	72,7
Maltractaments psíquics intrafamiliars	31,7	68,3	42,1	57,9
Antecedents delictius familiars	35,5	64,5	41,0	59,0
Problemes salut física familiars	25,1	74,9	21,9	78,1
Problemes salut mental familiars	27,5	72,5	27,3	72,7
Toxicomania familiars	41,6	58,4	47,5	52,5
Problemes salut mental del menor	44,8	55,2	48,6	51,4
Consum de tòxics	84,3	15,7	87,4	12,6
Tipus de residència	91,4	8,6	94,0	6,0
Nucli de convivència	96,8	3,2	96,7	3,3
Matrícula escolar	89,4	10,6	80,3	19,7
Formació escolar	84,1	15,9	73,2	26,8
Situació laboral	82,5	17,5	67,2	32,8
Relació grups disocials	78,1	21,9	71,6	28,4
Relació de parella	18,7	81,3	20,2	79,8
Implicats fet delictiu	78,9	21,1	69,4	30,6

Dades importants com que el menor hagi patit maltractaments físics, si hi ha antecedents delictius a la família o si hi ha problemes de salut física i/o mental dels familiars, entre d'altres, no apareixen informades. Per tant, a partir de les següents pàgines, sempre que analitzem aquestes dades haurem de tenir en compte la seva fiabilitat segons el percentatge vàlid.

Com veureu, a les taules de l'apartat 5 on s'analitza el perfil dels menors internats només hem posat la categoria de *No consta* per aquelles variables perdudes que superen el 30%, per considerar-les rellevants (maltractaments físics i psíquics intrafamiliars, antecedents delictius dels familiars, problemes de salut física i salut mental dels familiars, toxicomanies a la família, problemes de salut mental del menor, situació laboral, relació de parella...). La resta de variables, recollides en un percentatge superior al 70 %, les considerem vàlides per si mateixes. La resta de variables on no aparegui el *No consta* es basen en els percentatges vàlids.

4. Llibertat vigilada

4.1. Taxa de reincidència

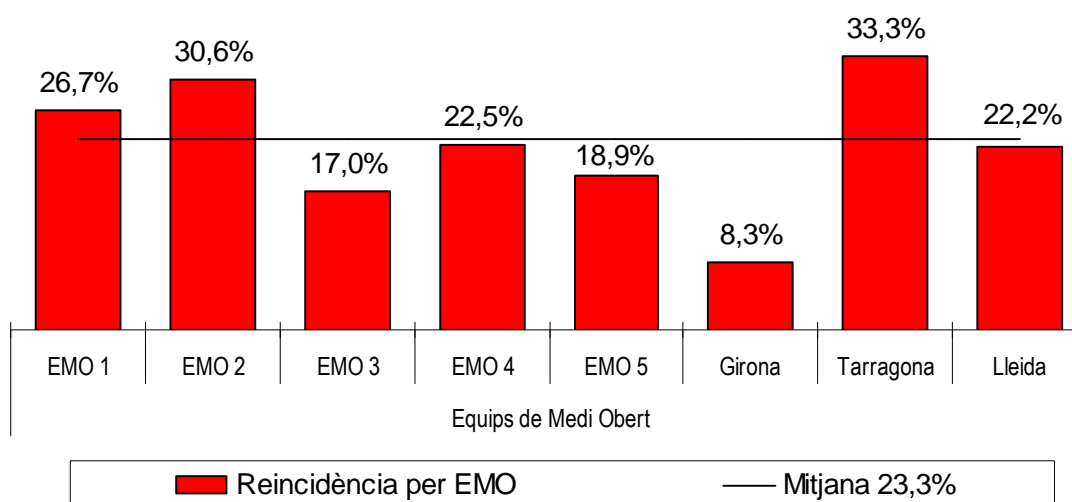
Taula 2. Taxes de reincidència segons els períodes de seguiment

Variable	Sortida 2002 Taxa 2005	Sortida 2003 Taxa 2006	Sortida 2004 Taxa 2007	Sortida 2005 Taxa 2008
Reincidència	31,9%*	27,4%	22,0%	23,3%

* No inclou les reincidències en Mesures Penals Alternatives.

En recerques anteriors s'havia observat un descens continuat en la taxa de reincidència pel que fa als joves que han complert una mesura de llibertat vigilada. Aquest descens en el percentatge és estadísticament significatiu. En canvi, en la taxa de reincidència de 2008 s'observa un lleuger augment, si bé no és significativa la diferència.

Gràfic 2. Taxes de reincidència segons l'equip de referència del jove

Si bé les diferències són significatives a nivell estadístic, desconeixem les peculiaritats del territori o altres variables que poden explicar les causes d'aquestes diferències.

Taula 3. Taxes del menor reincident i el no reincident segons variables individuals

Variable	Categoria	No reincidència	Sí reincidència
		%	%
Sexe	Home	74,9	25,1
	Dona	90,3	9,7
Nacionalitat	Espanyol	76,8	23,2
	Estranger	76,6	23,4
Àrea geogràfica de procedència	Unió Europea	87,5	12,5
	Resta d'Europa	62,5	37,5
	Magrib	72,1	27,9
	Resta d'Àfrica	100,0	0,0
	Centre i Sud Amèrica	84,2	15,8
	Resta del món	100,0	0,0

Taula 4. Taxes del menor reincident i el no reincident segons variables del delicte en la *causa base*

Variable	Categoria	No reincidència	Sí reincidència
		%	%
Tipus de delicte en la <i>causa base</i>	Contra les persones	78,4	21,6
	Contra la llibertat sexual	87,0	13,0
	Contra la propietat	73,9	26,1
	Drogues	84,0	16,0
	Altres delictes	85,4	14,6
Gravetat del delicte en la <i>causa base</i>	Delicte violent	79,0	21,0
	Delicte no violent	73,3	26,7

4.2. Temps que triguen a retornar al sistema

Taula 5. Temps que triguen els reincidents a cometre un nou delicte

Variable	Freqüència	Percentatge vàlid %	Percentatge acumulat %
< 6 mesos	55	44,7	44,7
6 mesos -1 any	22	17,9	62,6
1 any - 2 anys	20	16,3	78,9
2 anys -3 anys	16	13,0	91,9
3 anys - 4 anys	10	8,1	100,0
Total	123	100,0	

Dels menors que van reincidir, més de la meitat ho van fer en un període inferior a un any després d'acabar la llibertat vigilada. Als tres anys, abans d'acabar el període de seguiment, ja havien reincidit el 92%.

Taula 6. Temps que triguen, segons sexe, a cometre un nou delicte

Variable	Mitjana (en mesos)	D. Típica
Home	12,9	12,6
Dona	12,3	16,4

La gran diferència de la mostra entre nois i noies (només 6 casos de noies) fa difícil comparar el temps que triguen a cometre un nou delicte.

Taula 7. Temps que triguen, segons àrea geogràfica de procedència, a cometre un nou delicte

Variable	Mitjana (en mesos)	D. Típica
Espanyol	13,3	13,1
Estranger	11,3	11,2
Unió Europea	32,0	0,0
Resta d'Europa	5,7	4,9
Magrib	9,8	10,6
Centre i Sud Amèrica	19,3	11,8

En relació amb la zona geogràfica de procedència s'observen diferències en el temps que els menors triguen a reincidir: els magrebins mostren una reincidència més ràpida, seguits dels espanyols. Els menors de centre i sud Amèrica, en canvi, triguen més a reincidir. Atesa la baixa mostra de joves europeus, els resultats per a aquests grups no es poden considerar significatius.

Taula 8. Temps que triguen, segons tipus delictiu, a cometre un nou delicte

Variable	Mitjana (en mesos)	D. Típica
Contra les persones	15,0	11,9
Contra la llibertat sexual	27,0	14,7
Contra la propietat	11,2	12,2
Drogues	21,3	21,8
Altres delictes	16,0	10,8

Els joves que han comès delictes contra la propietat són els que triguen menys a reincidir, seguits dels protagonistes de delictes contra les persones.

Taula 9. Temps que triguen, segons edat, a cometre un nou delicte

Variable	Mitjana (en mesos)	D. Típica
14 anys	8,5	9,0
15 anys	10,4	10,9
16 anys	12,6	13,6
17 anys	18,4	14,1

Els menors més joves són els que triguen menys en retornar als sistema.

4.3. Diferències en el perfil del jove reincident respecte a altres anys

Taula 10. Característiques del menor que ha reincidit després d'una llibertat vigilada respecte altres anys

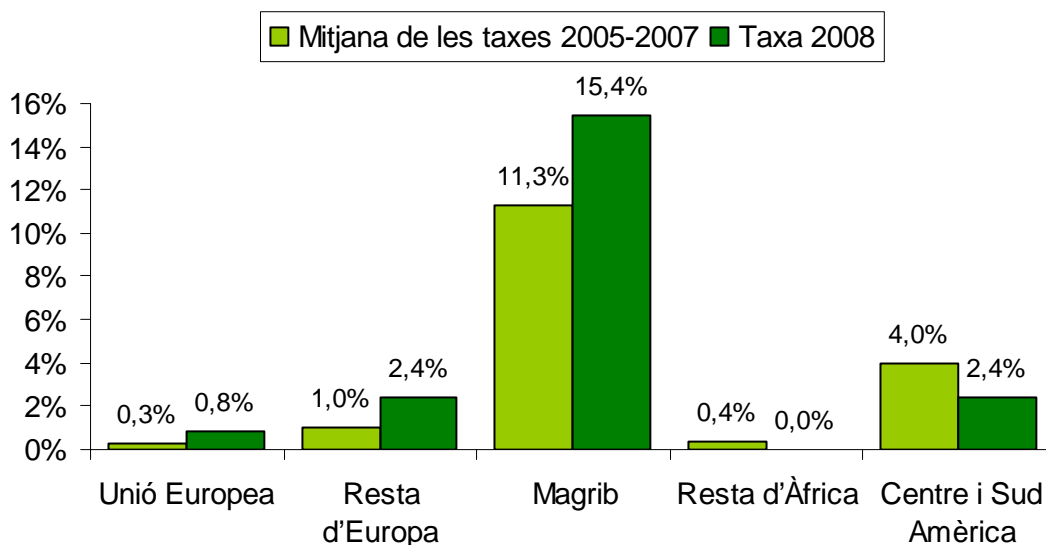
Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2007 %	Taxa 2008 %
Sexe	Home	94,5	95,1
	Dona	5,5	4,9
Nacionalitat	Espanyol	83,0	78,9
	Estranger	17,0	21,1
Area geogràfica de procedència	Espanya	83,0	78,9
	Unió Europea	0,3	0,8
	Resta d'Europa	1,0	2,4*
	Magrib	11,3	15,4
	Resta d'Àfrica	0,4	0,0
	Centre i Sud Amèrica	4,0	2,4

*Inclou Romania, atès que l'any 2005 encara no pertanyia a la UE.

Així com no hi ha diferències significatives respecte al sexe en relació amb estudis anteriors, sí que hi ha hagut un augment de joves estrangers en llibertat vigilada.

Dels joves estrangers en llibertat vigilada han augmentat els casos de magrebins i europeus, especialment de Marroc i Romania. En canvi, ha disminuït la xifra de menors de centre i sud Amèrica.

Gràfic 3. Àrea geogràfica del menor estranger reincident. Comparació respecte a altres anys

Taula 11. Tipologia i gravetat delictiva en la *causa base* respecte altres anys

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2007	Taxa 2008
		%	%
Tipus de delictes	Contra les persones	12,2	19,5
	Contra la llibertat sexual	0,8	2,4
	Contra la propietat	79,3	69,9
	Drogues	1,6	3,3
	Altres	6,1	4,9
Gravetat del delictes	Violent	52,4	54,5
	No violent	47,6	45,5

Han augmentat els delictes contra les persones, i també els delictes contra la llibertat sexual. En canvi han disminuït els delictes contra la propietat, tot i que continuen sent majoritaris.

Taula 12. Comparació de l'edat mitjana del menor reincident en el moment del delicte i en acabar la mesura respecte a altres anys

Variable	Mitjana de les taxes 2005-2007		Taxa 2008	
	Mitjana	D. Típica	Mitjana	D. Típica
Edat mitjana en el moment del delicte	15,6	a	15,6	1,1
Edat mitjana al acabar la mesura	18,0	b	18,3	2,0

a. 1,1 (Taxa 2005), 1,2 (Taxa 2007)

b. 2,0 (Taxa 2005), 1,7 (Taxa 2006), 1,6 (Taxa 2007)

L'edat mitjana en el moment del delicte base s'ha mantingut igual i també l'edat mitjana al finalitzar la llibertat vigilada.

Taula 13. Temps que triguen a reincidir respecte altres anys

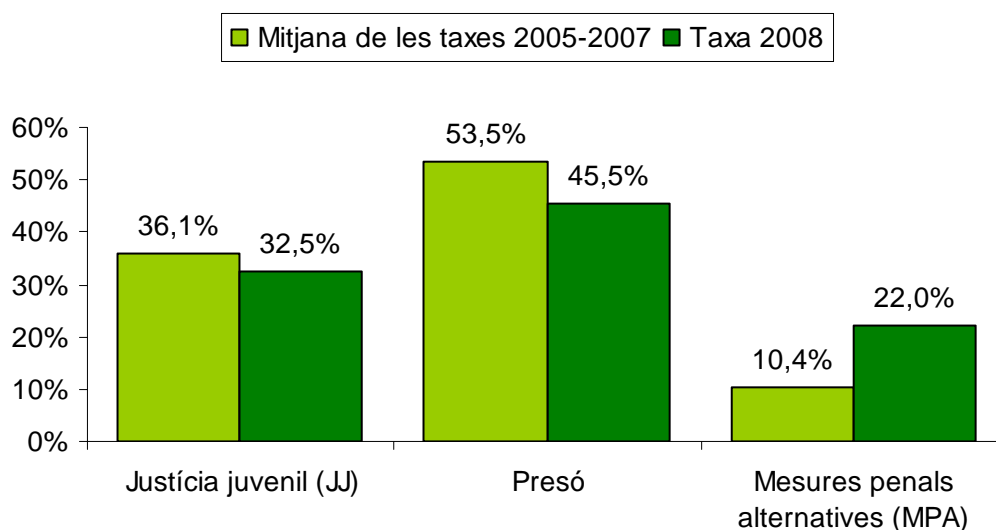
Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2007 %	Taxa 2008 %
Temps que triguen a reincidir (Percentatge acumulat)	< 6 mesos	35,0	44,7
	6 mesos – 1 any	56,1	62,6
	1 any – 2 anys	77,4	78,9
	2 anys – 3 anys	93,4	91,9
	3 anys – 4 anys	100,0	100,0
Temps que triga en reincidir (mitja en mesos)		14,0 ^a	12,9 ^b

a. Desviació típica: 12,3 (Taxa 2006), 12,4 (Taxa 2007).

b. Desviació típica: 12,7

En la taxa de 2008 s'observa que, en comparació amb altres anys, els joves que han reincidit després d'una llibertat vigilada ho han fet més ràpid durant els dos primers anys. Conseqüentment, la mitjana de temps que triguen a reincidir és menor que en anys anteriors.

Gràfic 4. Primera reincidència respecte a altres anys

En l'estudi 2008, la primera reincidència dels joves que han passat per llibertat vigilada ha implicat, més sovint que abans, un retorn al sistema per la imposició d'una MPA.

Taula 14. Àmbit d'execució penal al que s'ingressa per reincidència. Comparació amb altres anys

Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2007 %	Taxa 2008 %
Justícia juvenil (JJ)	36,1	25,2
Presó	45,2	38,2
Mesures penals alternatives (MPA)	5,7	22,0
JJ i Presó	5,7	3,3
JJ i MPA	1,5	2,4
Presó i MPA	4,8	7,3
JJ, Presó i MPA	1,1	1,6

No només s'ha diversificat l'àmbit de la primera reincidència, sinó de totes les que els joves van cometre durant el període de seguiment d'aquest estudi. Com ja s'ha observat anteriorment, han augmentat significativament les reincidències que comporten la imposició d'una mesura penal alternativa.

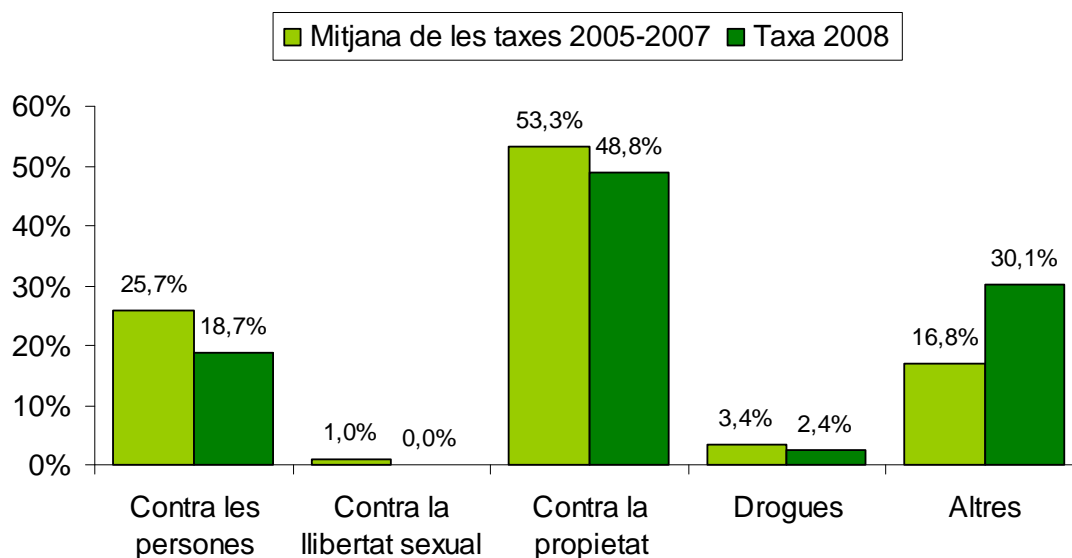
Taula 15. Delicte de la primera reincidència respecte altres anys

Variable	Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2007 %	Taxa 2008 %
Tipus de delicte	Contra les persones	25,7	18,7
	Contra la llibertat sexual	1,0	0,0
	Contra la propietat	53,3	48,8
	Drogues	3,4	2,4
	Altres	16,8	30,1
Gravetat del delicte	Violent	39,4	35,0
	No violent	60,7	65,0

Els delictes de reincidència contra la propietat han disminuït respecte a altres anys de la mateixa manera que també ho han fet en la *causa base*. En canvi, els delictes contra les persones i contra la llibertat sexual disminueixen percentualment en la primera reincidència. De fet, no hi ha hagut cap reincidència en un delicte contra la llibertat sexual en la taxa actual.

S'ha observat que especialment hi ha hagut un ascens dels delictes contra la seguretat en el trànsit degut a les noves reformes penals. Aquesta dada podria explicar l'augment, esmentat anteriorment, de mesures penals alternatives imposades.

Gràfic 5. Delicte de la primera reincidència respecte a altres anys

Taula 16. Programes i mesures aplicades en la primera reincidència respecte d'altres anys

Categoria	Mitjana de les taxes 2005-2007 %	Taxa 2008 %
Justícia juvenil		
Mediació i reparació	3,5	6,5
Assessorament tècnic de menors (ATM)	14,4	15,4
Tasques socioeducatives	1,2	0,8
Prestacions en benefici de la comunitat (PBC)	3,5	2,4
Llibertat vigilada	8,7	3,3
Internament en centre educatiu	5,7	4,1
Justícia d'adults		
Obligació de programes formatius	3,0	4,9
Treballs en benefici de la comunitat (TBC)	5,0	15,4
Tractament terapèutic ambulatori (TTA)	1,1	0,8
Localització permanent	2,5	6,5
Presó	51,3	39,0

La diversificació de l'àmbit de les mesures imposades comporta una diversificació de les mesures imposades en la reincidència. La pena de presó que fins ara representava la meitat de les condemnes per reincidència ha disminuït i actualment s'apliquen penes o mesures menys greus. Els treballs en benefici de la comunitat són la pena que més ha augmentat, possiblement tal com hem esmentat anteriorment, degut a les noves reformes penals que afecten els delictes contra la seguretat vial.

5. Internament

5.1. Taxa de reincidència

Taula 17. Reincidència dels joves que han complert una mesura d'internament en un centre educatiu. Taxa de reincidència de 2008

Casos	Freqüència	Percentatge
No Reincidència	69	37,7
Sí Reincidència	114	62,3
Total	183	100,0

Per observar l'evolució, es comparará amb la taxa de reincidència estudiada en anys anteriors, des del 2005 fins al 2008.

Gràfic 6. Taxes de reincidència de menors internats en centres educatius

5.2. Temps que triguen a retornar al sistema

Taula 18. Temps que triguen a retornar al sistema

	Frequència	Percentatge vàlid	Percentatge acumulat
< 6 mesos	59	51,8	51,8
6 mesos -1 any	21	18,4	70,2
1 any - 2 anys	19	16,7	86,8
2 anys -3 anys	8	7,0	93,9
3 anys - 4 anys	7	6,1	100,0
Total	114	100,0	

A partir d'aquesta taula es pot realitzar una lectura de la dada estadística del percentatge acumulat en què el 70,2% dels joves que han complert una mesura d'internament en centre educatiu i que reincideixen, ho fan abans de l'any. Però cal destacar que la meitat dels joves que reincideixen ho fan abans dels sis mesos.

Per conèixer la tendència sobre el temps que triguen a retornar al sistema ho compararem amb els altres anys:

Taula 19. Temps que triguen a retornar al sistema comparació amb altres anys

Temps	Sortida 2003	Sortida 2004	Sortida 2005
	Taxa 2006*	Taxa 2007*	Taxa 2008*
< 6 mesos	51,3	57,9	51,8
6 mesos – 1 any	73,9	73,7	70,2
1 any – 2 anys	89,1	86,3	86,8
2 anys – 3 anys	95,8	96,8	93,9
3 anys- 4 anys	100,0	100,0	100,0

* Percentatge acumulat

5.3. Taxes de reincidència per centres d'internament

Malgrat la taxa general d'internament de 2008 no presenta diferències significatives respecte l'any anterior, sí que hi ha algunes diferències internes entre els centres.

En aquest apartat compararem els 6 centres educatius⁵.

Respecte a la taxa de reincidència, *El Segre*, *L'Alzina* i *Oriol Badia* són els que la tenen més elevada, 7 de cada 10 nois que han passat per aquests centres. *Folch i Torres* en l'altre extrem tindrà una reincidència de 3,6 de cada 10 joves.

Taula 20. Taxes de reincidència per centres i per anys

Centre	Sortida 2002 Taxa 2005	Sortida 2003 Taxa 2006	Sortida 2004 Taxa 2007	Sortida 2005 Taxa 2008
Alzina	81,4%	59,0%*	40,0%*	70,0%*
Til·lers	71,4%,	83,3%*	56,1%	58,8%
Montilivi	56,5%	62,5%	73,8%*	57,7%
El Segre	-	71,1%	70,0%	71,0%
Oriol Badia	33,3%	78,6%*	25,0%*	70%*
Folch i Torres	25,0%	0%*	25,0%	36,4%

* Diferències significatives respecte l'any anterior

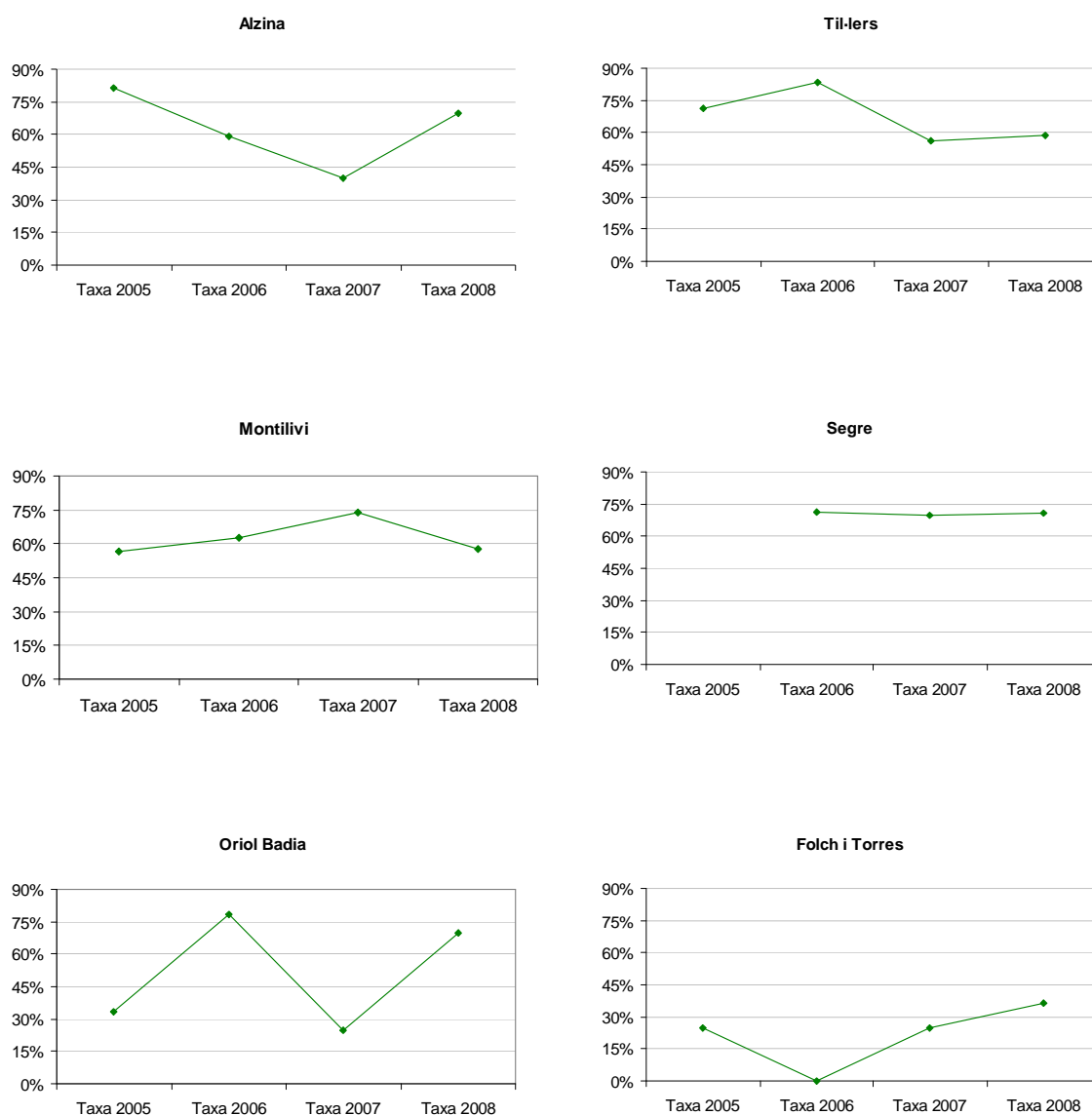
L'Alzina, que torna a pujar d'una manera notable, després de 2 anys de descens significatiu.

Oriol Badia, que també torna a pujar aquest any com en fa 2 anys. Aquest centre segueix una tendència fluctuant al llarg d'aquests anys.

A continuació es reproduïxen els gràfics corresponents a les dades anteriors.

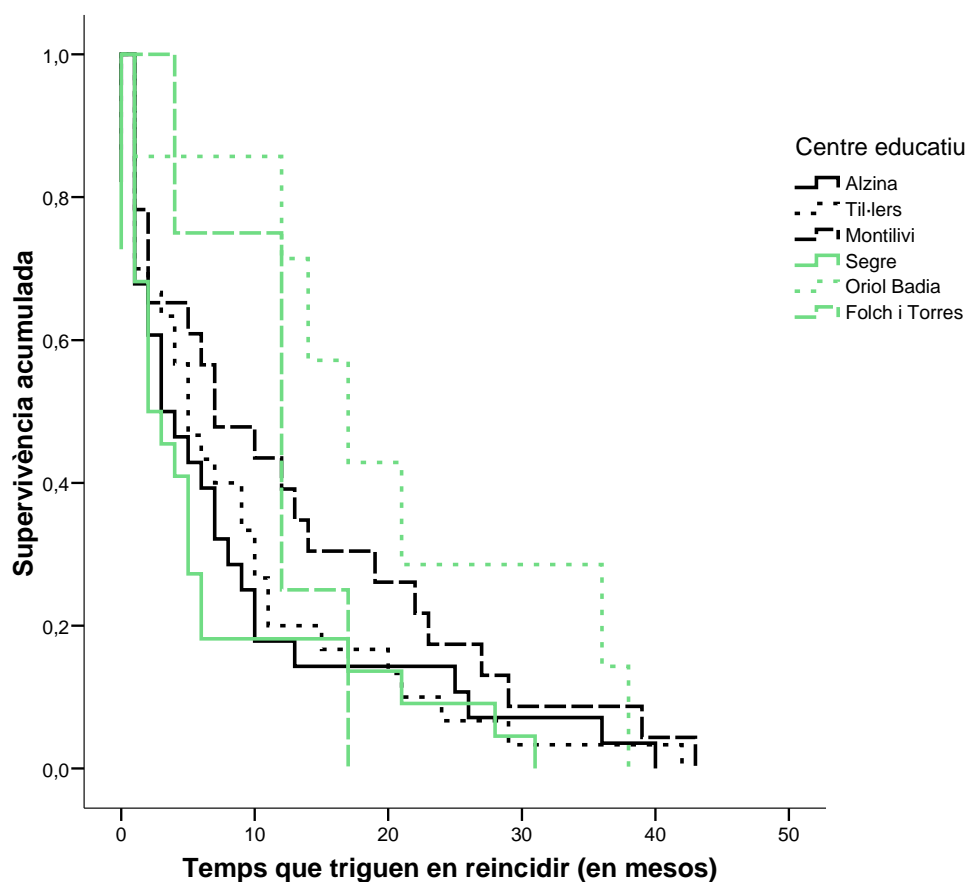
⁵ El Centre Educatiu *Can Llupià* no apareix en l'estudi perquè l'any 2005 no s'havia obert.

Gràfic 7. Evolució de la taxa de reincidència per centres

La resta de centres es mantenen amb lleugeres fluctuacions en els percentatges que no són significatius a l'hora de fer un estudi estadístic. *El Segre* es manté en la franja alta, per sobre de la mitjana de reincidència general de centres. *Montilivi* ha suavitzat aquest any la tendència a l'alça que tenia els altres anys i *Til·lers* també. *Folch i Torres* sempre s'ha mantingut en la franja més baixa de reincidència de centres, malgrat sempre es parla de pocs casos com per poder extreure conclusions generalistes

Gràfic 8. Temps que triga a reincidir el menor segons el centre d'internament

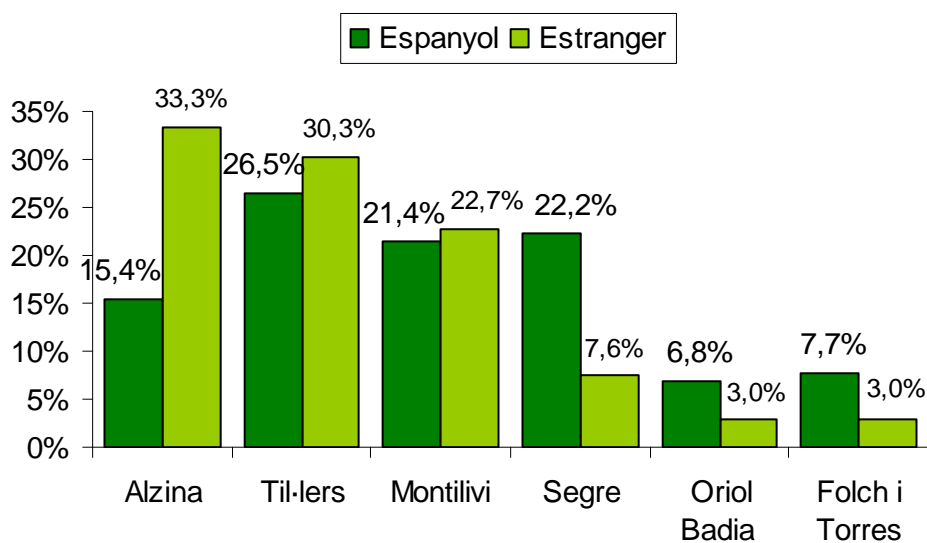

Els joves que han sortit de centres tancats reincidiran abans que els joves que han sortit de centres semi-oberts o oberts. Els joves del *CE El Segre* són els que ho fan abans, si bé en proporcions molts semblants al *CE L'Alzina* i *CE Til·lers*. En canvi, els joves del *CE Oriol Badia* són els que més trigaràn a reincidir.

En els dos gràfics següents es concreten les úniques variables on s'han trobat diferències significatives entre els centres.

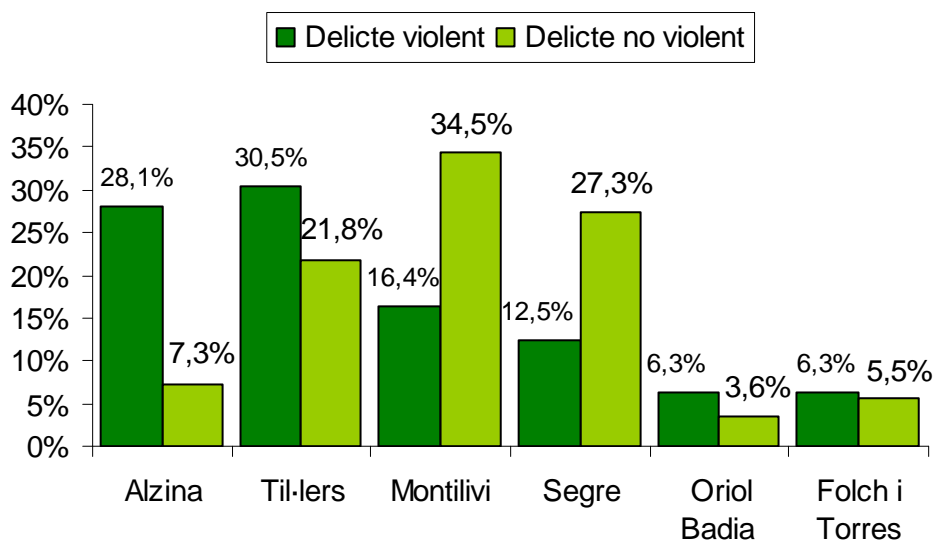
Respecte la nacionalitat dels joves, el centre que atén un percentatge més elevat d'espanyols és *Til·lers* (26,5%), i on hi ha un percentatge més gran d'estrangers és *l'Alzina* (33,3%).

Gràfic 9. La nacionalitat segons els centres

Respecte la violència en el delicte de la pena base, *Til·lers* i *L'Alzina* són de llarg els que tenen els majors percentatges

Gràfic 10. Delicte violent segons el centre

5.4. Perfil del jove desinternat i comparativa amb altres anys

En aquest punt es farà una exposició de les diferents variables que s'han estudiat per descriure el perfil del jove desinternat al 2005 i també es compararà el perfil amb els d'anys anteriors.

5.4.1. Variables individuals i sociofamiliars

Taula 21. Variables individuals i sociofamiliars, comparativa dels anys anteriors amb el 2005

Variable	Categoria	Mitjana anys 2002-03-04	Any 2005
		%	%
Sexe	Home	93,6	88,5
	Dona	6,4	11,5
Nacionalitat	Espanyol	59,6	63,9
	Estranger	40,4	36,1
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	59,6	63,9
	Unió Europea	0,8	0,5
	Magrib	30,5	21,9
	Resta d'Àfrica	1,0	1,1
	Centre i Sud Amèrica	4,9	7,7
	Resta Europa	2,8	4,9
	Resta del món	0,6	0,0
Situació socioeconòmica del nucli familiar	Alta	2,1	0,0
	Suficient	31,6	28,6
	Insuficient	66,3	71,4
Maltractaments físics intrafamiliars	No	5,0	1,6
	Sí	26,1	25,7
	No consta ⁶	68,9	72,7

⁶ Com ja s'ha explicat a l'apartat 3. *Metodologia*, en els casos en els que la manca d'informació supera el 30% es presenta el percentatge dels que no consta la dada i no és el percentatge vàlid com en els altres casos.

Maltractaments psíquics/emocionals intrafamiliars	No	3,6	0,5
	Sí	28,1	41,5
	No consta	68,3	57,9
Antecedents delictius familiars	No	5,2	2,7
	Sí	30,3	38,3
	No consta	64,5	59,0
Problemes salut física familiars	No	3,6	0,5
	Sí	21,5	21,3
	No consta	74,9	78,1
Problemes salut mental familiars	No	3,6	0,0
	Sí	23,9	27,3
	No consta	72,5	72,7
Problemes salut mental menor	No	2,0	3,3
	Sí	42,8	45,4
	No consta	55,2	51,3
Toxicomania família	No	2,8	1,1
	Sí	38,8	46,4
	No consta	58,4	52,5
Consum de tòxics el menor (<i>en qualsevol moment de la seva biografia</i>)	No	4,0	6,9
	Sí	96,0	93,1
Trencament de vincles	No	41,8	46,7
	Sí	58,2	53,3
Desaparició traumàtica de familiars	No	39,2	26,0
	Sí	60,8	74,0

És significatiu l'augment de noies internades a centres educatius de justícia l'any 2005 respecte a la comparativa amb anys anteriors, ja que gairebé dobla la xifra.

Respecte a l'àrea geogràfica de procedència, cal comentar que hi ha hagut una disminució del nombre de magrebins internats en centres a l'any 2005 respecte als anteriors.

L'ítem *toxicomania* mostra que el 93,1% dels menors desinternats han consumit en algun moment de la seva vida, però malauradament la variable no està prou informada en el moment de finalitzar la mesura judicial.

5.4.2. Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base*

Taula 22. Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base* i comparativa dels anys anteriors amb el 2005

Variable	Categoria	Mitjana Anys 2002-03-04	Any 2005
		%	%
Tipus de residència	Domicili fix	64,8	68,0
	No domicili fix	23,3	30,8
	Al carrer	11,9	1,2
Nucli de convivència	Família origen	50,6	58,8
	Família extensa	9,8	11,3
	Família acollidora	0,6	0,0
	Parella	0,6	3,4
	DGAIA	14,5	16,4
	Centre J.Juvenil	6,8	3,4
	Sol	12,9	4,0
	Altres	4,1	2,8
Matrícula escolar	No	78,9	77,6
	Sí	21,1	22,4
Formació escolar	ESO no finalitzada	61,3	71,6
	ESO finalitzada	6,4	9,0
	Mòduls grau mig	0,7	0,7
	Batxillerat	0,5	0,0
	Formació no reglada	13,1	1,5
	Altres	17,9	17,2
Situació laboral	No treballa	69,7	59,0
	Treballa	12,9	8,2
	No consta	17,5	32,8
Relació grups disocials	No	4,1	2,3
	Sí	95,9	97,7
Relació de parella	Parella disocial	3,0	3,8
	Parella prosocial	1,2	1,6
	Parella no se sap sociabilitat	12,0	12,6
	Sense parella	2,4	2,2
	No consta	81,3	79,8
Vinculació al recurs	No vinculat	71,2	76,0
	Vinculat	28,8	24,0

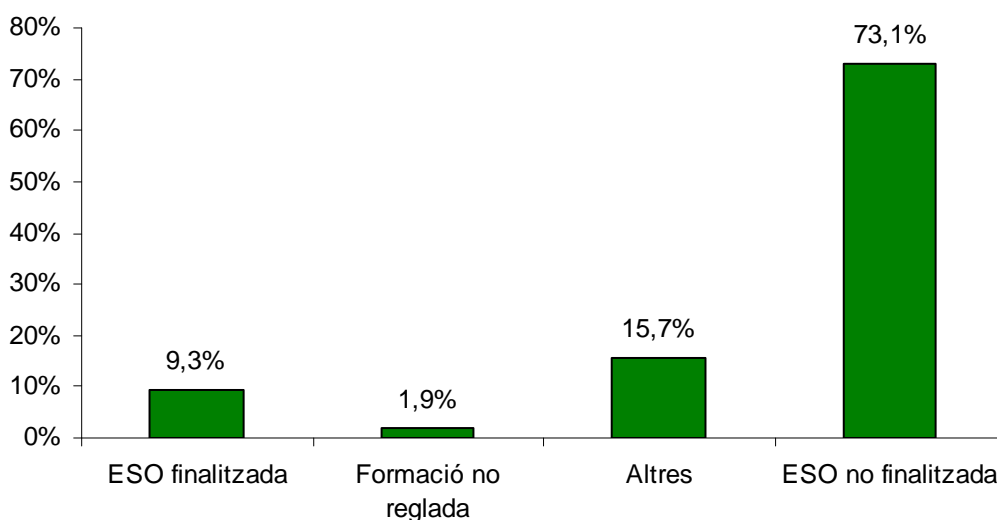
Han disminuït els menors que viuen al carrer considerablement en comparació amb anys anteriors. La disminució del nombre de magribins, qui fonamentalment constitueixen aquest grup de joves, i potser la intervenció institucional de Protecció de Menors sobre el fenomen dels MEINA⁷, pot ser una explicació plausible de la dada.

Augmenta el nombre de joves que al finalitzar la mesura d'internament romanen al domicili familiar, en la família d'origen o extensa, en detriment dels que fins ara s'independitzaven.

Augmenta el nombre de joves que al finalitzar la mesura d'internament no tenen l'escolaritat obligatòria acabada.

Al correlacionar les diferents variables s'observa que els joves internats que han consumit tòxics al llarg de la seva vida, en un percentatge molt significatiu (73,1%) no finalitzen la formació secundària obligatòria.

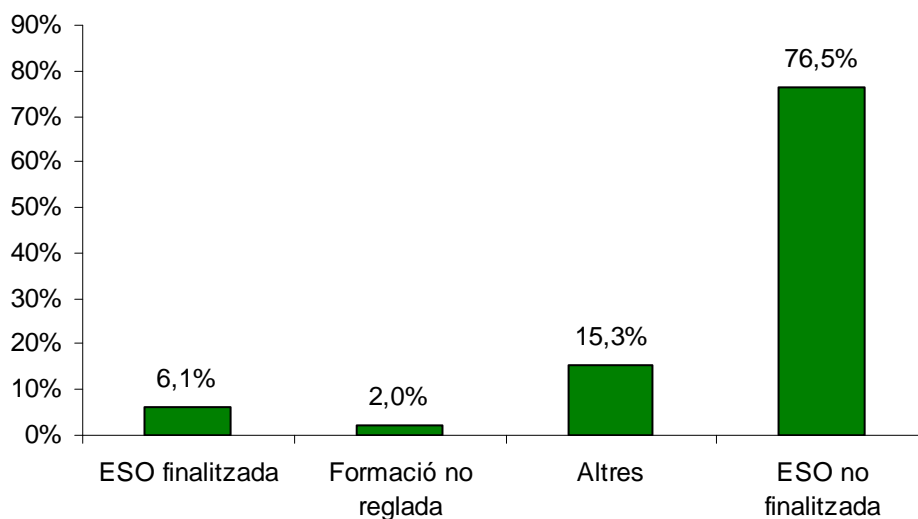
Gràfic 11. Tipus de formació escolar en joves desinternats al 2005 i que consumeixen tòxics

Continuant relacionant les dades de formació escolar amb altres variables, apareix la informació que el 76,5% dels joves que es relacionen amb grups disocials no finalitzen l'ESO.

⁷ Menors Estrangers Indocumentats No Acompanyats.

Gràfic 12. Relació entre els que pertanyen a un grup disocial i la formació escolar

El joves desinternats de centres que han tingut en la seva biografia problemes amb les drogues es solen relacionar en un 98,2% dels casos amb grups disocials.

5.4.3. Dades penals de la *causa base* i antecedents

Taula 23. Dades penals de la *causa base*, antecedents i comparativa dels anys anteriors amb el 2005

Variable	Categoria	Mitjana anys 2002-03-04	Any 2005
		%	%
Delicte comés en la <i>causa base</i>	Contra les persones	15,1	25,1
	Contra la llibertat sexual	3,0	2,7
	Contra el patrimoni	74,5	65,0
	Drogues	2,0	2,2
	Altres	5,4	4,9
Violència en el delicte (<i>causa base</i>)	Delicte violent	71,1	69,6
	Delicte no violent	28,9	30,1
Tipus del fet delictiu	Falta	3,4	0,0
	Delicte	82,1	85,8
	Delicte en grau de temptativa	14,5	14,2

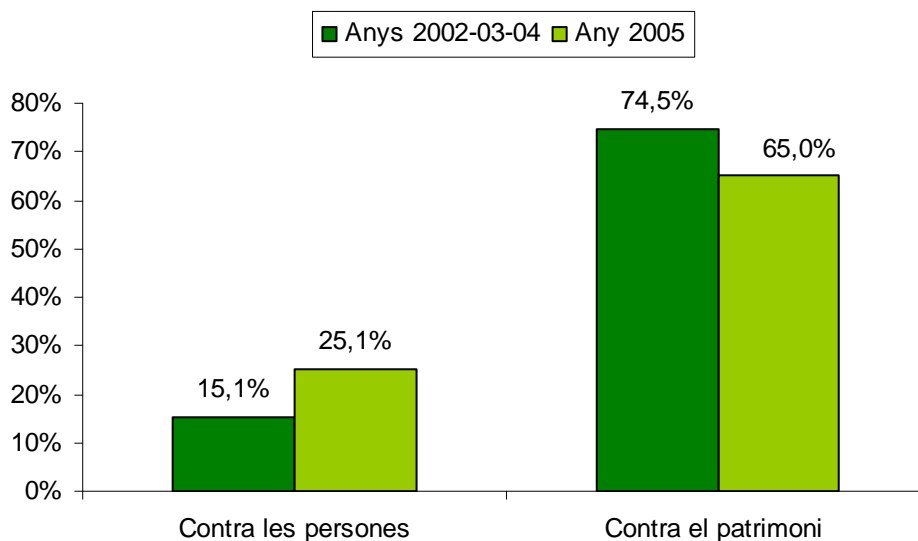
Amb qui ha comés el delicte en la <i>causa base</i>	Grup d'amics majorit. <18 anys	35,1	46,5
	Grup d'amics majorit. >18 anys	27,2	13,4
	Sol	32,8	35,4
	Amb familiars	4,8	4,7
Quantes causes acumula al seu expedient?	1 sola causa	7,2	6,6
	De 2 a 5 causes	23,1	27,9
	De 6 a 10 causes	24,3	26,2
	D'11 a 20 causes	29,1	29,0
	Més de 20 causes	16,3	10,4
Antecedents	No	8,6	11,5
	Sí	91,4	88,5

A nivell descriptiu es pot comentar que els menors que han sortit d'un centre l'any 2005 han comès majoritàriament delictes contra el patrimoni, que aquests delictes solen ser violents, que no causen incidents en el centre educatiu i que un 88,5% tenen antecedents delictius per altres causes.

El tipus de delicte més comés en percentatge, tant en la *causa base* com veurem després en la reincidència, és el mateix: contra la propietat en primer lloc i contra les persones en segon.

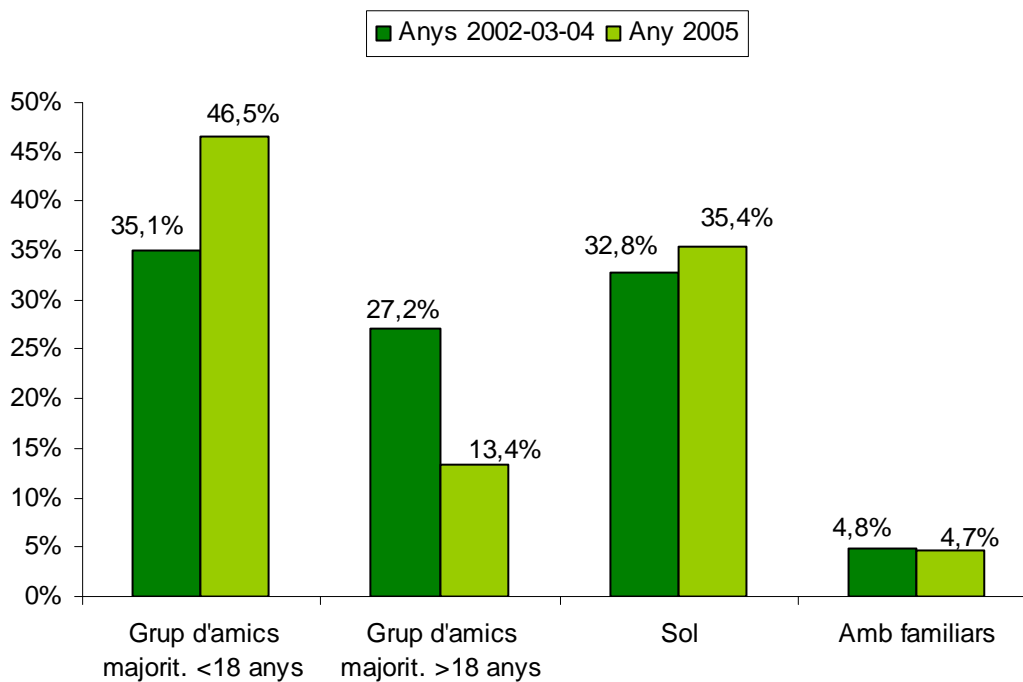
També destaca la dada que reflexa una disminució important en la proporció de violència en el delicte. En la *causa base* els delictes violents són gairebé el 70%, mentre que en la reincidència baixen al 55%.

Gràfic 13. Comparativa entre tipus de delictes comès a la *causa base*. Comparació entre delictes contra les persones i delictes contra el patrimoni

També s'ha vist incrementat el percentatge de menors que han comès el delictes de la *causa base* en un grup de persones menors de 18 anys.

Gràfic 14. Comparativa sobre amb qui han comès el delictes en la *causa base*

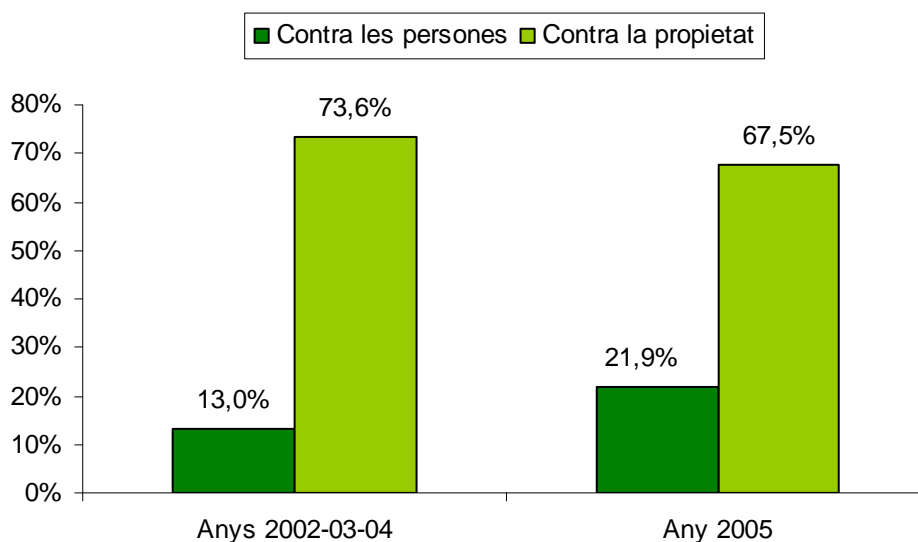

Taula 24. Dades penals de la reincidència, comparativa dels anys anteriors amb el 2005

Variable	Categoria	Mitjana anys 2002-03-04 %	Any 2005 %	
Reincidència	No	38,0	37,7	
	Sí	62,0	62,3	
Delicte de la primera reincidència	Contra les persones	13,0	21,9	
	Contra la llibertat sexual	1,0	0,9	
	Contra la propietat	73,6	67,5	
	Drogues	3,8	0,9	
	Altres delictes	8,7	8,8	
Delicte violent en la reincidència	No	68,8	55,3	
	Sí	31,3	44,7	
Delictes acumulats a la reincidència	No	82,3	79,8	
	Sí	17,7	20,2	
Mesura imposada pel delicte de reincidència	Mediació i reparació	1,9	6,1	
	ATM	21,0	17,5	
	Tasques socioeducatives	2,3	2,6	
	Justícia Juvenil	PBC	4,2	3,5
		Llibertat vigilada	7,9	3,5
		Permanència domicili caps de setmana	0,9	0,9
		Internament en CE	11,7	7,0
	Justícia d'Adults	Obligació programes de formació	0,9	0,0
		TBC	0,9	4,4
		TTA	0,5	0,0
Localització Permanent		1,4	4,4	
Presó		46,3	49,1	
Àmbit d'execució penal en la reincidència	Només JJ	29,0	22,8	
	Només MPA	3,7	4,4	
	Només Presons	36,4	33,3	
	JJ i MPA	2,3	6,1	
	JJ i presons	15,0	21,1	
	MPA i presons	12,1	10,5	
	JJ, MPA i presons	1,4	1,8	

Nombre de reincidències	1 sola reincidència	28,4	33,3
	2 reincidències	24,2	16,7
	3 o més reincidències	47,4	50,0
Ha tingut incidents dins del centre d'internament de la <i>causa base</i>	No	36,1	61,7
	Sí	63,9	38,3

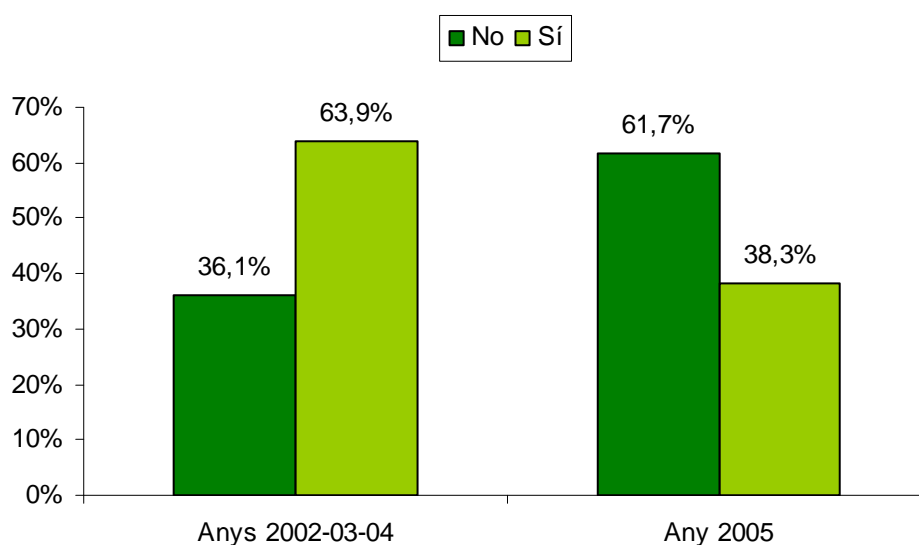
Gràfic 15. Comparativa del tipus de delicte comés en la primera reincidència

Sobre les mesures imposades en la reincidència cal destacar l'augment de la imposició de la localització permanent i els treballs en benefici de la comunitat. També augmenta l'aplicació de la mediació i reparació.

Una altra dada que ha mostrat uns resultats inversos respecte els anys anteriors són els incidents que han protagonitzat els menors en els centres de compliment. A l'any 2005 els que van protagonitzar algun incident van ser un 38,3%, mentre que altres anys eren un 63,9%.

Gràfic 16. Comparativa entre els incidents al centre d'internament

5.4.4. Les variables numèriques

Taula 25. Variables numèriques, comparativa dels anys anteriors amb el 2005

	Mitjana anys 2002-03-04		Any 2005	
	Mitjana	D. Típica	Mitjana	D. Típica
Nombre d'incidents durant la <i>causa base</i>	2,8	4,7	1,1	2,3
Edat en el moment del delictes	15,7	1,0	15,7	1,0
Edat en el moment de sortir del centre	17,4	1,4	17,6	1,7
Temps de durada de l'internament (en dies)	194,5	142,4	215,9	205,8
Temps que triga a reincidir (en mesos)	8,4	9,9	9,5	11,0
Nombre de germans	4,53	2,628	4,60	2,577
Nombre de fets delictius comesos en la <i>causa base</i>	1,83	1,555	2,04	2,500
Total de causes acumulades a l'expedient del menor	11,91	10,412	10,10	7,767
Nombre de causes anteriors a la <i>causa base</i>	10,13	10,061	8,39	7,863
Total de reincidències	4,13	4,872	2,31	3,334

A partir de les dades quantitatives es pot copsar que hi ha hagut un augment del nombre de dies d'internament que han de complir els menors. L'altre dada a destacar és que els joves que van complir una mesura d'internament al 2005 han presentat un menor nombre de reincidències respecte d'anys anteriors.

5.5. Perfil del jove reincident desinternat l'any 2005

En aquest apartat es pretén comparar el perfil del jove que no reincideix amb el del que sí que retorna al sistema penal. D'aquesta manera es podrà copsar quines són aquelles variables o trets més significatius lligats a la reincidència juvenil.

5.5.1. Variables individuals i sociofamiliars

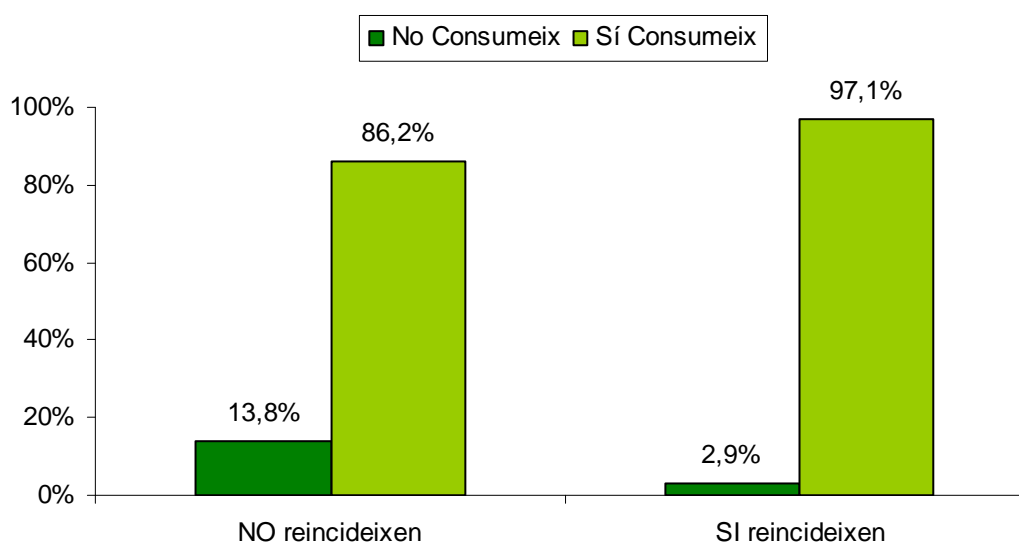
Taula 26. Variables individuals i sociofamiliars, comparativa entre el menor reincident i el no reincident

Variable	Categoria	No reincidència	Sí reincidència
		%	%
Sexe	Home	78,3	94,7
	Dona	21,7	5,3
Nacionalitat	Espanyol	65,2	63,2
	Estranger	34,8	36,8
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	65,2	63,2
	Unió Europea	0,0	0,9
	Magrib	18,8	23,7
	Resta d'Àfrica	0,0	1,8
	Centre i Sud Amèrica	7,2	7,9
	Resta Europa	8,7	2,6
	Resta del món	0,0	0,0
Nombre de germans	Fill únic	5,8	4,4
	1 o 2 germans	43,5	28,9
	3 o més germans	50,7	66,7
Situació socioeconòmica del nucli familiar	Alta	0,0	0,0
	Suficient	32,8	26,1
	Insuficient	67,2	73,9
Maltractaments físics intrafamiliars	No	2,9	0,9
	Sí	18,8	29,8
	No consta	78,3	69,3

Maltractaments psíquics/emocionals intrafamiliars	No	1,4	0,0
	Sí	36,2	44,7
	No consta	62,3	55,3
Antecedents delictius familiars	No	4,3	1,8
	Sí	28,9	43,8
	No consta	66,7	54,4
Problemes salut física familiars	No	0,0	0,9
	Sí	21,7	21,1
	No consta	78,3	78,1
Problemes salut mental familiars	No	0,0	0,0
	Sí	29,0	26,3
	No consta	71,0	73,7
Problemes salut mental menor	No	4,3	2,6
	Sí	44,9	45,6
	No consta	50,7	51,8
Toxicomania família	No	0,0	1,8
	Sí	34,8	53,5
	No consta	65,2	44,7
Consum de tòxics el menor	No	13,8	2,9
	Sí	86,2	97,1
Trencament de vincles	No	49,2	45,1
	Sí	50,8	54,9
Desaparició traumàtica de familiars	No	31,8	22,3
	Sí	68,2	77,7

Respecte el consum de tòxics al llarg de la seva vida, s'observa que els reincidents han consumit quasi tots, mentre que entre els no reincidents hi ha gairebé un 14% que no ho ha fet.

Gràfics 17. Consum de tòxics del menor

5.5.2. Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base*

Taula 27. Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base*, comparativa entre el menor reincident i el no reincident

Variable	Categoria	No reincidència	Sí reincidència
		%	%
Tipus de residència	Domicili fix	73,1	64,8
	No domicili fix	25,4	34,3
	Al carrer	1,5	1,0
Nucli de convivència	Família origen	60,3	57,8
	Família extensa	11,8	11,0
	Família acollidora	0,0	0,0
	Parella	2,9	3,7
	DGAIA	14,7	17,4
	Centre J.Juvenil	1,5	4,6
	Sol	5,9	2,8
	Altres	2,9	2,8
Matrícula escolar	No	83,3	74,2
	Sí	16,7	25,8

Formació escolar	ESO no finalitzada	79,5	67,8
	ESO finalitzada	11,4	7,8
	Mòduls grau mig	2,3	0,0
	Batxillerat	0,0	0,0
	Formació no reglada	0,0	2,2
	Altres	6,8	22,2
Situació laboral	No treballa	58,0	59,6
	Treballa	11,6	6,1
	No consta	30,4	34,2
Relació grups disocials	No	2,1	2,4
	Sí	97,9	97,6
Relació de parella	Parella disocial	2,9	4,4
	Parella prosocial	0,0	2,6
	Parella no se sap sociabilitat	14,5	11,4
	Sense parella	4,3	0,9
	No consta	78,3	80,7
Vinculació al recurs	No vinculat	76,8	75,4
	Vinculat	23,2	24,6

5.5.3. Dades penals de la *causa base* i antecedents

Taula 28. Dades penals de la *causa base* i antecedents, comparativa entre el menor reincident i el no reincident

Variable	Categoria	NO reincidència	SI reincidència
Delicte comés en la <i>causa base</i>	Contra les persones	26,1	24,6
	Contra la llibertat sexual	4,3	1,8
	Contra el patrimoni	60,9	67,5
	Drogues	4,3	0,9
	Altres	4,3	5,3
Violència en el delicte de la <i>causa base</i>	Delicte violent	66,7	71,9
	Delicte no violent	33,3	28,1

Amb qui ha comés el delicte en la <i>causa base</i>	Grup d'amics majorit. <18 anys	36,2	52,5
	Grup d'amics majorit. >18 anys	14,9	12,5
	Sol	38,3	33,8
	Amb familiars	10,6	1,3
Antecedents	No	13,0	10,5
	Sí	87,0	89,5

5.6. Diferències en funció d'algunes variables

5.6.1. Diferències en funció del gènere

En la següent taula es recullen les variables estudiades amb els percentatges per a cada categoria, comparant els percentatges dels homes amb els de les dones.

Taula 29. Comparativa segons el gènere dels joves: Variables individuals i sociofamiliars

Variable	Categoria	Home %	Dona %
Nacionalitat	Espanyol	63,0	71,4
	Estranger	37,0	28,6
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	63,0	71,4
	Unió Europea	0,6	0,0
	Magrib	24,1	4,8
	Resta d'Àfrica	1,2	0,0
	Centre i Sud Amèrica	7,4	9,5
	Resta Europa	3,7	14,3
Situació socioeconòmica del nucli familiar	Suficient	27,6	36,8
	Insuficient	72,4	63,2
Maltractaments físics intrafamiliars	No	1,9	0,0
	Sí	25,3	28,6
	No consta	72,8	71,4
Maltractaments psíquics intrafamiliars	No	0,6	0,0
	Sí	42,0	38,1
	No consta	57,4	61,9
Antecedents delictius familiars	No	2,5	4,8
	Sí	37,1	47,6
	No consta	60,5	47,6
Problemes salut física familiars	No	0,6	0,0
	Sí	21,0	23,8
	No consta	78,4	76,2
Problemes salut mental familiars	No	0,0	0,0
	Sí	28,4	19
	No consta	71,6	81

Toxicomania familiar	No	0,6	4,8
	Sí	46,3	47,6
	No consta	53,1	47,6
Consum de tòxics	No	5,6	17,6
	Sí	94,4	82,4

Taula 30. Comparativa segons el gènere dels joves: Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base*

Variable	Categoria	Home %	Dona %
Tipus de residència	Domicili fix	67,8	70,0
	No domicili fix	30,9	30,0
	Al carrer	1,3	0,0
Nucli de convivència	Família origen	58,0	65,0
	Família extensa	10,8	15,0
	Família acollidora	3,2	5,0
	DGAIA	17,2	10,0
	Altres	2,5	5,0
	Centre J.Juvenil	3,8	0,0
	Sol	4,5	0,0
Matrícula escolar	No	75,0	94,7
	Sí	25,0	5,3
Formació escolar	ESO no finalitzada	72,3	66,7
	ESO finalitzada	9,2	6,7
	Mòduls grau mig	0,0	6,7
	Batxillerat	0,0	0,0
	Formació no reglada	1,7	0,0
	Altres	16,8	20,0
Situació laboral	No treballa	60,5	47,6
	Treballa	8,0	9,5
	No consta	31,5	42,9
Relació grups disocials	No	1,7	6,3
	Sí	98,3	93,8

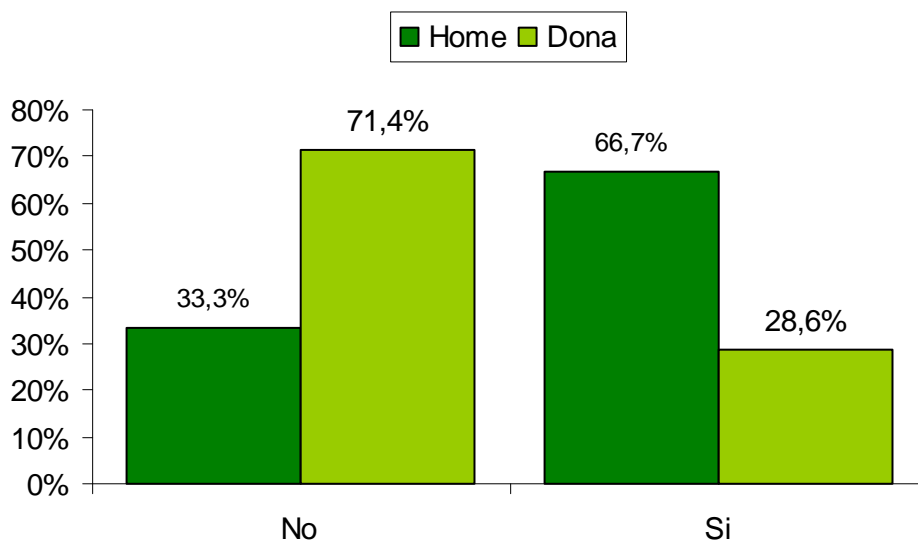
Relació de parella	Parella disocial	2,5	14,3
	Parella prosocial	1,9	0,0
	Parella no se sap	12,3	14,3
	Sense parella	1,9	4,8
	No consta	81,5	66,7
Vinculació al recurs	No vinculat	74,7	85,7
	Vinculat	25,3	14,3

Taula 31. Comparativa segons el gènere dels joves: Dades penals de la *causa base*, antecedents i reincidència

Variable	Categoria	Home %	Dona %
Delicte comés en la <i>causa base</i>	Contra les persones	24,1	33,3
	Contra la llibertat sexual	3,1	0,0
	Contra el patrimoni	65,4	61,9
	Drogues	1,9	4,8
	Altres	5,6	0,0
Delicte violent en la <i>causa base</i>	Delicte violent	68,5	81
	Delicte no violent	31,5	19,0
Amb qui ha comés el delicte en la <i>causa base</i>	Grup d'amics majoritàriament <18 anys	47,4	36,4
	Grup d'amics majoritàriament >18 anys	12,9	18,2
	Sol	36,2	27,3
	Amb familiars	3,4	18,2
Antecedents	No	8,6	33,3
	Sí	91,4	66,7
Quantes causes acumula al seu expedient?	1 sola causa	4,9	19,0
	De 2 a 5 causes	26,5	38,1
	De 6 a 10 causes	25,3	33,3
	D'11 a 20 causes	32,1	4,8
	Més de 20 causes	11,1	4,8
Reincidència	No	33,3	71,4
	Sí	66,7	28,6

Delicte comés en la reincidència	Contra persones	20,4	50,0
	Contra llibertat sexual	0,0	16,7
	Contra propietat	69,4	33,3
	Drogues	0,9	0,0
	Altres	9,3	0,0
Delicte violent en la reincidència	Delicte violent	44,4	50,0
	Delicte no violent	55,6	50,0
Incidents dins el centre	No	58,0	90,5
	Si	42,0	9,5

Gràfic 18. Reincidència segons el gènere

Taula 32 Comparativa segons el gènere dels joves: variables numèriques

Variables numèriques	Home		Dona	
	Mitjana	D.Típica	Mitjana	D.Típica
Nombre d'incidents durant la <i>causa base</i>	1,1	1,9	1,0	4,3
Edat en el moment del delicte	15,7	1,0	15,7	1,1
Edat en el moment de sortir del centre	17,6	1,6	17,4	2,0
Temps de durada de l'internament (en dies)	218,4	199,5	196,9	254,2
Nombre de germans	4,6	2,5	4,7	2,7

Nombre de fets delictius comesos en la <i>causa base</i>	2,0	2,6	1,9	1,0
Total de causes acumulades a l'expedient del menor	10,6	7,7	5,9	6,7

5.6.2. Diferències en funció de la variable estrangeria

En aquesta taula compararem el percentatge dels joves espanyols i estrangers tenint en compte les variables estudiades amb els percentatges corresponents per a cada categoria.

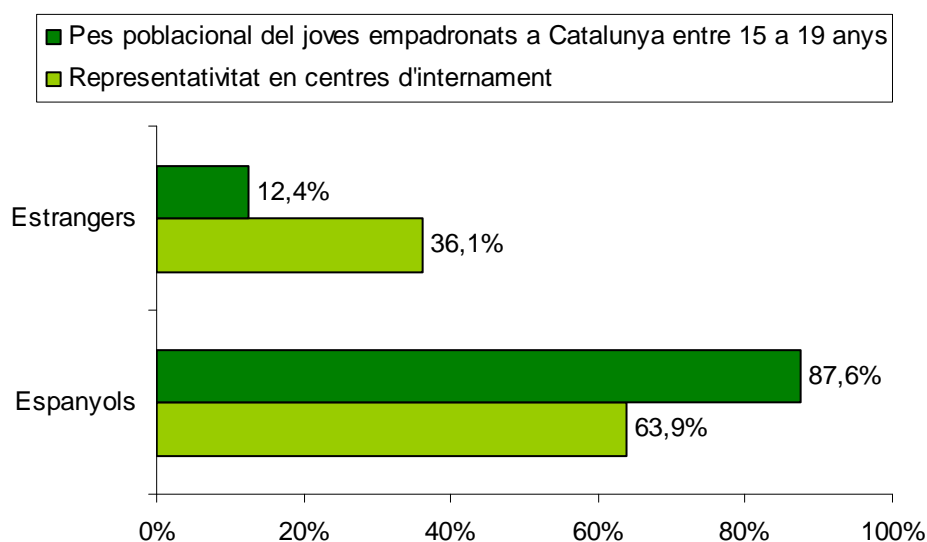
Taula 33. Comparativa segons la nacionalitat dels joves: variables individuals i sociofamiliars

Variable	Categoria	Espanyol %	Estranger %
Sexe	Home	63,0	37,0
	Dona	71,4	28,6
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	100,0	0,0
	Unió Europea	0,0	1,5
	Magrib	0,0	60,6
	Resta d'Àfrica	0,0	3,0
	Centre i Sud Amèrica	0,0	21,2
	Resta Europa	0,0	13,6
Trencament de vincles	No	40,6	57,6
	Si	59,4	42,4
Situació socioeconòmica del nucli familiar	Suficient	31,0	24,2
	Insuficient	69,0	75,8
Maltractaments físics intrafamiliars	No	1,7	1,5
	Sí	29,1	19,7
	No consta	69,2	78,8
Maltractaments psíquics intrafamiliars	No	0,9	0,0
	Sí	49,6	27,3
	No consta	49,6	72,7
Antecedents delictius familiars	No	2,6	3,0
	Sí	48,8	19,5
	No consta	48,7	77,3

Problemes salut física familiars	No	0,0	1,5
	Sí	23,9	16,7
	No consta	76,1	81,8
Problemes salut mental menor	No	1,7	6,1
	Si	61,5	16,7
	No consta	36,8	77,3
Problemes salut mental familiars	No	0,0	0,0
	Sí	39,7	6,1
	No consta	60,7	93,9
Toxicomania familiar	No	0,9	1,5
	Sí	61,5	19,7
	No consta	37,6	78,8
Consum de tòxics	No	2,8	14,8
	Sí	97,2	85,2

Ens interessava saber si els estrangers es troben sobrerrepresentats en els centres d'internament de justícia juvenil respecte al seu pes poblacional a Catalunya, i per aquest motiu hem comparat les dues poblacions en el gràfic que es troba a continuació.⁸

Gràfic 19. Pes de la població juvenil ingressada a Justícia juvenil respecte la població empadronada de la mateixa franja d'edat a Catalunya

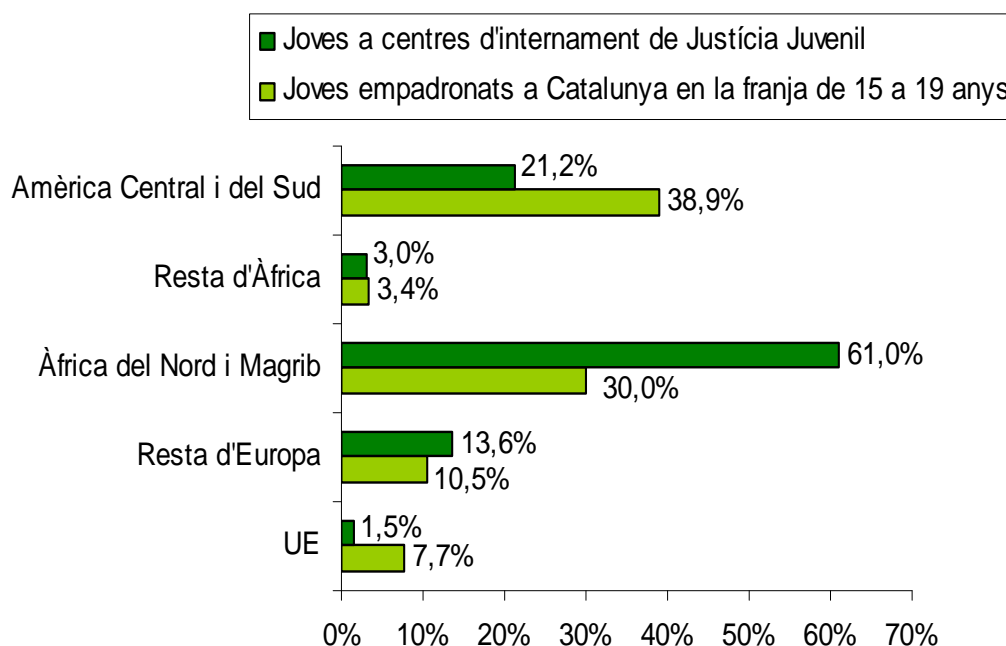

⁸ Les dades sobre població real entre la franja d'edat de 15 a 19 anys, corresponent a l'any 2005, s'han extret de l'Idescat, Institut d'Estadística de Catalunya. Aquesta franja d'edat ha estat la més proper a l'edat penal del menor, que és entre 14 i 18 anys.

Com es pot observar, els estrangers estan més representats en centres d'internament que no pas en la població real de la seva franja d'edat.

Hem volgut saber si hi ha diferències en funció de l'àrea geogràfica de procedència del menor.⁹

Gràfic 20. Pes de la població ingressada a Justícia juvenil respecte la població empadronada de la mateixa franja d'edat a Catalunya¹⁰

Seguint la tendència dels altres anys, constatem que els menors magrebins es troben sobrerepresentats en els centres d'internament de justícia juvenil respecte a la seva proporció en la població general de la mateixa franja d'edat.

⁹ Ídem núm. 9

¹⁰ En el gràfic 5 apareix la categoria d'Àfrica del Nord i Magrib. El percentatge corresponent als joves empadronats a Catalunya en la franja de 15 a 19 anys correspon a Àfrica del Nord i Magrib, però el percentatge de joves interns només es refereix als joves magrebins, atès que no n'hi ha d'Àfrica del Nord.

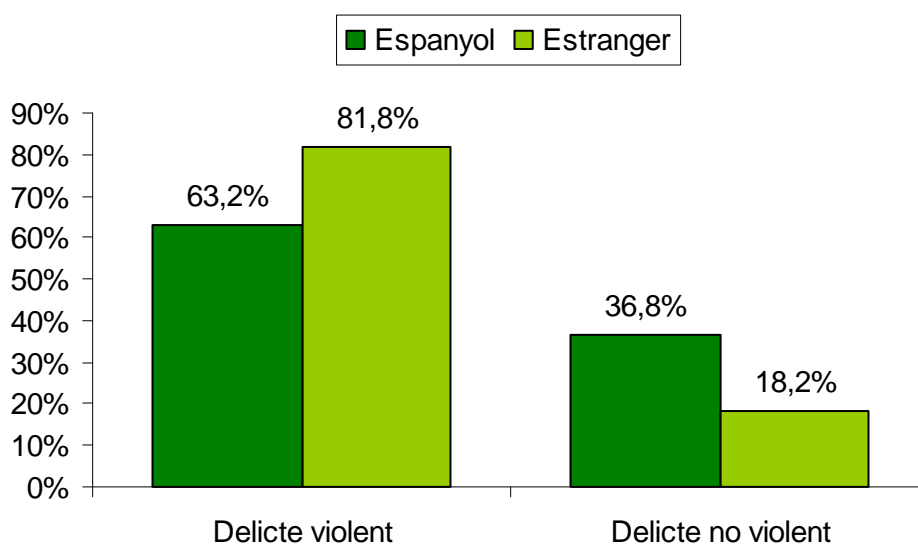
Taula 34. Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base*

Variable	Categoria	Espanyol %	Estranger %
Tipus de residència	Domicili fix	75,9	53,3
	No domicili fix	24,1	43,3
	Al carrer	0,0	3,3
Nucli de convivència	Família origen	60,9	54,8
	Família extensa	14,8	4,8
	Parella	3,5	3,2
	DGAIA	14,8	19,4
	Altres	3,5	1,6
	Centre J.Juvenil	2,6	4,8
	Sol	0,0	11,3
Matrícula escolar	No	73,3	87,0
	Sí	26,7	13,0
Formació escolar	ESO no finalitzada	80,9	53,3
	ESO finalitzada	7,9	11,1
	Mòduls grau mig	1,1	0,0
	Batxillerat	0,0	0,0
	Formació no reglada	2,2	0,0
	Altres	7,9	35,6
Situació laboral	No treballa	59,8	57,6
	Treballa	7,7	9,1
	No consta	32,5	33,3
Relació grups disocials	No	3,4	0,0
	Sí	96,6	100
Relació de parella	Parella disocial	6,0	0,0
	Parella prosocial	2,6	0,0
	Parella no se sap	12,8	12,1
	Sense parella	3,4	0,0
	No consta	75,2	87,9
Vinculació al recurs	No vinculat	72,6	81,8
	Vinculat	27,4	18,2

Taula 35. Dades penals de la causa base, antecedents i reincidència

Variable	Categoria	Espanyol %	Estranger %
Delicte comés en la <i>causa base</i>	Contra les persones	27,4	21,1
	Contra la llibertat sexual	3,4	1,5
	Contra el patrimoni	60,7	72,7
	Drogues	2,6	1,5
	Altres	6,0	3,0
Delicte violent en la <i>causa base</i>	Delicte violent	63,2	81,8
	Delicte no violent	36,8	18,2
Amb qui ha comés el delicte en la <i>causa base</i>	Grup d'amics majoritàriament <18 anys	45,5	48,7
	Grup d'amics majoritàriament >18 anys	15,9	7,7
	Sol	35,2	35,9
	Amb familiars	3,4	7,7
Quantes causes acumula al seu expedient?	1 sola causa	5,1	9,1
	De 2 a 5 causes	23,1	36,4
	De 6 a 10 causes	23,9	30,3
	D'11 a 20 causes	32,5	22,7
	Més de 20 causes	15,4	1,5
Reincidència	No	38,5	36,4
	Sí	61,5	63,3

Gràfic 21. Violència en el delicte

Taula 36. Comparativa segons la nacionalitat dels joves: variables numèriques

Variables numèriques	Espanyol		Estranger	
	Mitjana	D.Típica	Mitjana	D.Típica
Nombre d'incidents durant la <i>causa base</i>	1,0	2,4	1,2	2,1
Edat en el moment del delictes	15,6	1,1	16,0	1,0
Edat en el moment de sortir del centre	17,8	1,8	17,1	1,3
Temps de durada de l'internament (en dies)	239,7	221,9	173,8	166,9
Nombre de germans	4,2	2,3	5,3	2,8
Nombre de fets delictius comesos en la <i>causa base</i>	2,1	2,9	1,9	1,3
Total de causes acumulades a l'expedient del menor	11,6	8,4	7,3	5,5

5.6.3. Diferències segons la variable “tenir antecedents”

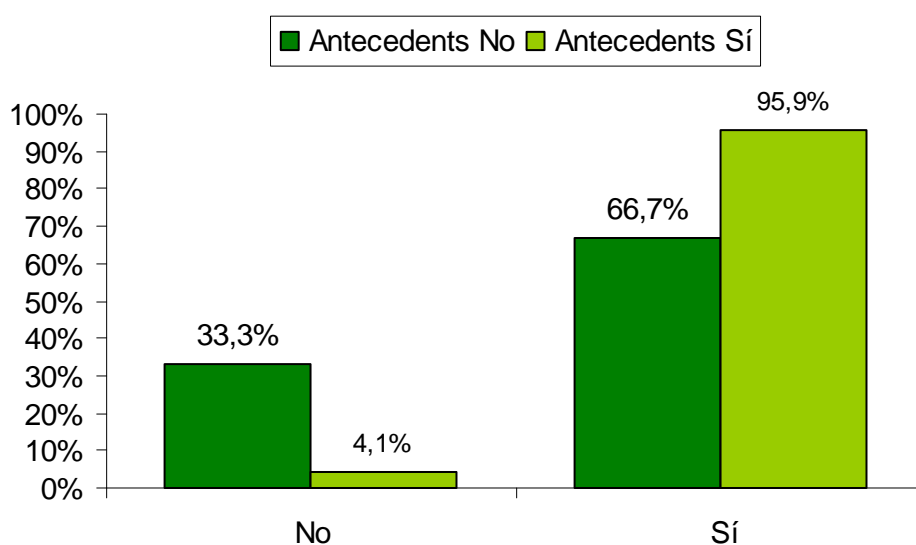
Tot seguit comparem el percentatge de joves que tenen antecedents amb els que no en tenen. S'ha de tenir en compte que, de la mostra de 183 joves, 162 tenen antecedents, mentre que els 21 restants són primaris.

Taula 37. Variables individuals i sociofamiliars

Variable	Categoria	No antecedents %	Sí antecedents %
Sexe	Home	66,7	91,4
	Dona	33,3	8,6
Nacionalitat	Espanyol	47,6	66
	Estranger	52,4	34
Àrea geogràfica de procedència	Espanya	47,6	66
	Unió Europea	0,0	0,6
	Magrib	14,3	22,8
	Resta d'Àfrica	0,0	1,2
	Centre i Sud Amèrica	23,8	5,6
	Resta Europa	14,3	3,7
Situació socioeconòmica del nucli familiar	Suficient	42,1	26,9
	Insuficient	57,9	73,1

Maltractaments físics intrafamiliars	No	0,0	1,9
	Sí	23,8	25,9
	No consta	76,2	72,2
Maltractaments psíquics intrafamiliars	No	0,0	0,6
	Sí	33,3	42,6
	No consta	66,7	56,8
Antecedents delictius familiars	No	4,8	2,5
	Sí	33,4	38,9
	No consta	61,9	58,6
Problemes salut física familiars	No	0,0	0,6
	Sí	19,0	21,6
	No consta	81,0	77,8
Problemes salut mental familiars	No	0,0	0,0
	Sí	4,8	30,2
	No consta	95,2	69,8
Toxicomania familiar	No	4,8	0,6
	Sí	38,1	47,5
	No consta	57,1	51,9
Consum de tòxics	No	33,3	4,1
	Sí	66,7	95,9

Gràfic 22. Consum de tòxics

Taula 38. Variables recollides al finalitzar l'internament de la *causa base*

Variable	Categoria	No antecedents %	Sí antecedents %
Matrícula escolar	No	61,1	79,8
	Sí	38,9	20,2
Formació escolar	ESO no finalitzada	55,0	74,6
	ESO finalitzada	15,0	7,9
	Mòduls grau mig	5,0	0,0
	Batxillerat	0,0	0,0
	Formació no reglada	0,0	1,8
	Altres	25,0	15,8
Situació laboral	No treballa	57,1	59,3
	Treballa	14,3	7,4
	No consta	28,6	33,3
Relació grups disocials	No	16,7	0,8
	Sí	83,3	99,2
Relació de parella	Parella disocial	0,0	4,3
	Parella prosocial	4,8	1,2
	Parella no se sap	19,0	11,7
	Sense parella	4,8	1,9
	No consta	71,4	80,9
Vinculació al recurs	No vinculat	52,4	79,0
	Vinculat	74,6	21,0

Taula 39. Dades penals de la *causa base*, antecedents i reincidència

Variable	Categoria	No antecedents %	Sí antecedents %
Delicte comés en la <i>causa base</i>	Contra les persones	28,6	24,7
	Contra la llibertat sexual	14,3	1,2
	Contra el patrimoni	57,1	66
	Drogues	0,0	2,5
	Altres	0,0	5,6
Delicte violent en la <i>causa base</i>	Delicte violent	85,7	67,9
	Delicte no violent	14,3	32,1

Amb qui ha comés el delicte en la <i>causa base</i>	Grup d'amics <18 anys majoritàriament	41,7	47,0
	Grup d'amics >18 anys majoritàriament	8,3	13,9
	Sol	33,3	35,7
	Amb familiars	16,7	3,5
Delicte violent en la reincidència	Delicte violent	75	41,2
	Delicte no violent	25	58,8
Quantes causes acumula al seu expedient?	1 sola causa	57,1	0,0
	De 2 a 5 causes	23,8	28,4
	De 6 a 10 causes	14,3	27,8
	D'11 a 20 causes	4,8	32,1
	Més de 20 causes	0,0	11,7
Reincidència	No	42,9	37,0
	Sí	57,1	63,0

Taula 40. Variables numèriques

Variables numèriques	No antecedents		Sí antecedents	
	Mitjana	D.Típica	Mitjana	D.Típica
Nombre d'incidents durant la <i>causa base</i>	0,3	0,7	1,2	2,4
Edat en el moment del delicte	15,5	1,1	15,8	1,0
Edat en el moment de sortir del centre	16,6	2,2	17,7	1,5
Temps de durada de l'internament (en dies)	195,3	189,8	218,6	208,1
Nombre de germans	4,1	2,8	4,6	2,5
Nombre de fets delictius comesos en la <i>causa base</i>	3,6	6,4	1,8	1,2
Total de causes acumulades a l'expedient del menor	3,1	4,0	11,01	7,676

6. Diferències entre el jove amb mesura de llibertat vigilada i d'internament

Taula 41. Característiques del menor amb mesura de llibertat vigilada i d'internament

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Sexe	Home	88,3	88,5
	Dona	11,7	11,5
Nacionalitat	Espanyol	79,0	63,9
	Estranger	21,0	36,1
Area geogràfica de procedència	Espanya	79,0	63,9
	Unió Europea	1,5	0,5
	Resta d'Europa	1,5	4,9
	Magrib	12,9	21,9
	Resta d'Àfrica	0,8	1,1
	Centre i Sud Amèrica	3,6	7,7
	Resta del món	0,8	0,0

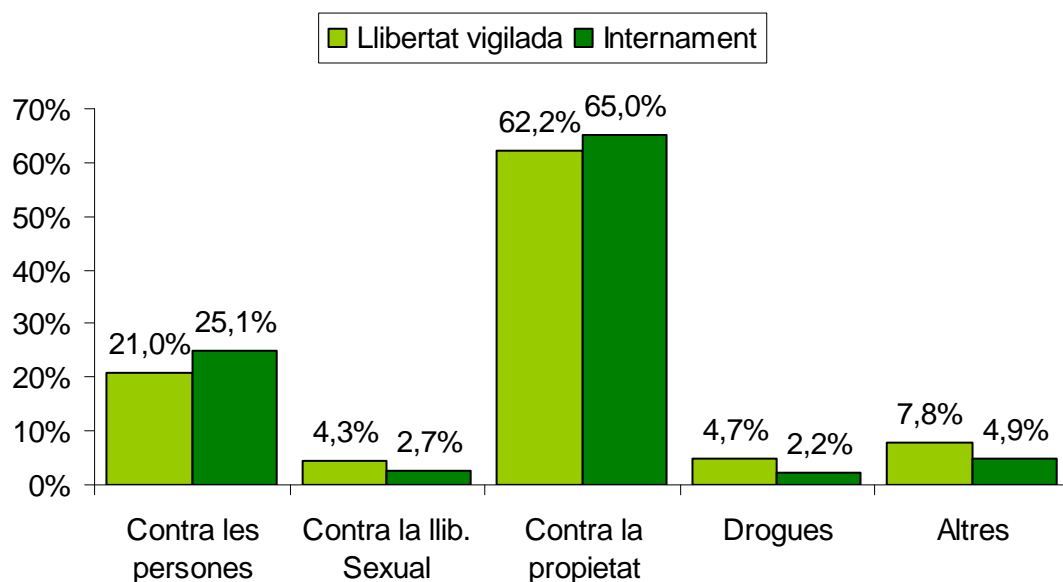
Taula 42. Edat mitjana del menor en el moment del delicte i en finalitzar la mesura

Variable	Llibertat vigilada		Internament	
	Mitjana (anys)	D. Típica	Mitjana (anys)	D. Típica
Edat mitjana en el moment del delicte	15,9	1,1	15,8	1,1
Edat mitjana al finalitzar la mesura	18,5	1,6	17,6	1,7

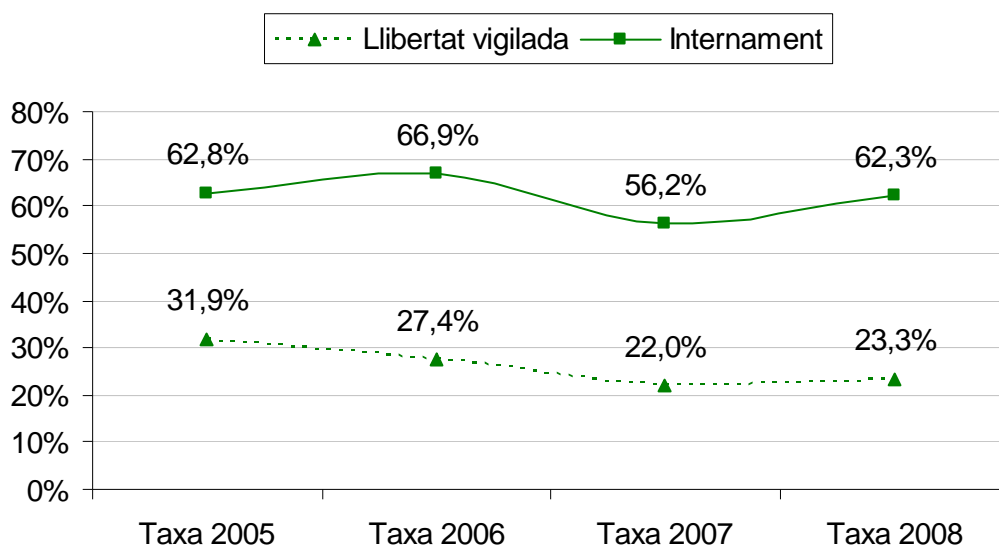
Taula 43. Característiques del delicte de la *causa base* en llibertat vigilada i internament

Variable	Categoria	Libertat vigilada	Internament
		%	%
Tipus de delicte	Contra les persones	21,0	25,1
	Contra la llibertat sexual	4,3	2,7
	Contra la propietat	62,2	65,0
	Drogues	4,7	2,2
	Altres	7,8	4,9
Gravetat del delicte	Violent	60,3	69,9
	No violent	39,7	30,1
Tipus de fet delictiu	Falta	1,1	0,0
	Delicte	85,1	85,8
	Delicte en grau de temptativa	13,8	14,2

Gràfic 23. Comparativa del tipus de delicte en la *causa base* entre llibertat vigilada i internament

Gràfic 24. Comparativa respecte altres anys de les taxes de reincidència en llibertat vigilada i internament

Taula 44. Temps que triguen a reincidir en llibertat vigilada i internament

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Temps que triga en reincidir (Percentatge acumulat)	< 6 mesos	44,7	51,8
	6 mesos – 1 any	62,6	70,2
	1 any – 2 anys	78,9	86,8
	2 anys – 3 anys	91,9	93,9
	3 anys – 4 anys	100,0	100,0
Temps que triga a reincidir (mitjana)		12,9 ^a	9,6 ^b

a. Desviació típica: 12,7

b. Desviació típica: 11,0

Els joves que reincideixen ho fan abans si han complert una mesura d'internament que si ha estat una de llibertat vigilada.

Taula 45. Comparativa de les mesures o penes imposades arran de la reincidència

Categories	Llibertat vigilada	Internament
	%	%
Justícia juvenil (JJ)	25,2	22,8
Presó	38,2	33,3
Mesures penals alternatives (MPA)	22,0	4,4
JJ i Presó	3,3	21,1
JJ i MPA	2,4	6,1
Presó i MPA	7,3	10,5
JJ, Presó i MPA	1,6	1,8

Taula 46. Característiques del delicte de la reincidència

Variable	Categoria	Llibertat vigilada	Internament
		%	%
Tipus de delicte	Contra les persones	18,7	21,9
	Contra la llibertat sexual	0,0	0,9
	Contra la propietat	48,8	67,5
	Drogues	2,4	0,9
	Altres	30,1	8,8
Gravetat del delicte	Violent	35,0	44,7
	No violent	65,0	55,3

Taula 47. Mesures imposades pel delicte de la reincidència després d'una mesura de llibertat vigilada o d'internament

Categoria	Llibertat vigilada %	Internament %
Justícia juvenil		
Mediació i reparació	6,5	6,1
Assessorament tècnic de menors	15,4	17,5
Tasques socioeducatives	0,8	2,6
Prestacions en benefici de la comunitat	2,4	3,5
Llibertat vigilada	3,3	3,5
Permanència caps de setmana en domicili	0,0	0,9
Internament en centre de menors	4,1	7,0
Justícia d'adults		
Obligació de programes formatius	4,9	0,0
Treballs en benefici de la comunitat	15,4	4,4
Tractament terapèutic ambulatori	0,8	0,0
Localització permanent	6,5	4,4
Presó	39,0	49,1

7. Conclusions

Conclusió 1. Els perfils dels joves no s'han modificat significativament en els darrers anys, si bé cal destacar alguns canvis

C1.1. Respecte al gènere

1. Les noies continuen sent una minoria, però augmenten en les mesures d'internament. Doblen el percentatge respecte a anys anteriors (6,4% els altres anys, 11,5% en aquest).
2. Es manté la tendència a trobar entre les noies més delictes violents en la *causa base* (81%) que entre els nois (68,5%). No obstant, el conjunt de menors comet percentatges de delictes violents (30,1%) molt més elevats que els adults (16,5%)¹¹.
3. Respecte a la reincidència, els nois que provenen d'una mesura d'internament són més reincidents (66,7%) que les noies (28,6%). En el cas de llibertat vigilada es manté aquesta diferència entre nois (25,1%) i noies (9,7%).

C1.2. Respecte a la nacionalitat

4. Els estrangers es troben sobrerrepresentats en la justícia juvenil respecte al seu pes en la població general catalana (padró). Aquesta sobrerrepresentació és més acusada en internament que en llibertat vigilada.
5. Per col·lectius, continua sent el grup dels magribins el més sobrerrepresentat (61,0% dels estrangers internats front el 30,0% del seu pes poblacional al padró). Els joves de la resta d'Europa (inclosos romanesos i búlgars) són l'altre grup que tenen sobrerrepresentació, encara que més discreta, amb un 13,6% dels estrangers internats front el 10,5% del seu pes poblacional.

¹¹ *Taxa de reincidència penitenciària 2008*. Informe CEJFE pendent de publicar

C1.3. Respecte al delicte comès

6. El tipus de delicte que cometen els menors, tant a les *causes base* com a les reincidències, continua essent majoritàriament contra la propietat i en segon lloc, contra les persones. Aquesta proporció és més elevada per als menors amb internament que per als que tenen una LV, els quals diversifiquen més el tipus de delicte.

Conclusió 2: Les taxes de reincidència dels joves sotmesos a mesures penals no varien significativament aquest darrer any, si bé es detecten oscil·lacions de difícil explicació.

7. La taxa de reincidència 2008 dels joves que han complert una mesura de llibertat vigilada és del 23,3%, molt semblant a la taxa de 2007 (22,0%).
8. La taxa de reincidència 2008 dels joves que han complert una mesura d'internament, és del 62,3%, lleugerament superior a l'anterior de 2007 (56,2%), si bé les diferències no són estadísticament significatives.
9. Per centres sí que es troben diferències significatives respecte a la taxa de l'any passat en dos centres: *L'Alzina* (que passa del 40,0% al 70,0%) i *Oriol Badia* (que passa del 25,0% al 70,0%). *Montilivi* mostra una tendència a la baixa (57,7% d'aquest any front el 73,8% de l'any passat) i la resta de centres es mantenen en percentatges molt similars.
10. Els joves que reincideixen ho han fet en gran proporció dins del primer any després d'acabar la mesura. Els que provenen d'una mesura d'internament reincideixen el primer any en una proporció de 7 de cada 10. Els que provenen de llibertat vigilada, ho fan 6,3 de cada 10. Es confirma, doncs, que el primer any després de finalitzar la mesura és un període crític sobre el què incidir si es volen evitar noves entrades en el sistema d'execució penal.
11. Els joves reincidents que han complert la mesura de llibertat vigilada han rebut aquest any mesures més diversificades a l'arribar a la jurisdicció penal d'adults que en anys anteriors, sobretot en mesures penals alternatives i

més concretament en treballs en benefici a la comunitat. Ha disminuït el percentatge de joves que van a la presó en la seva primera reincidència (del 51,3% de mitjana dels altres anys al 39,0% en la taxa 2008)

Conclusió 3: Encara manca recollir i informatitzar dades importants sobre la problemàtica i les necessitats dels joves que els poden vincular novament a l'activitat delictiva i impedir un procés de socialització.

12. En aquets sentit, esperem que el recull sistemàtic de dades que implica el PGR comporti un element quantitatiu i qualitatiu de millora de les nostres anàlisis que permeti aportar més elements de millora a la tasca dels professionals de Justícia Juvenil envers la reinserció social dels joves.

Barcelona, juny 2009

8.2. Plantilla de recollida de dades dels menors en internament

Plantilla de recollida de dades

2.-CAUSA BASE:INTERNAMENT	
☐ Alzina ☐ Til·lers ☐ Montilivi ☐ Segre ☐ Oriol Badia ☐ ..Folch i Torres	☐ JOVO ☐ ADULTS ☐ MPA

Variables individuals i sociofamiliars

1. Id. Expedient										
5. Cognoms, nom										
6. Data naixement										
7. Sexe	1	Home								
	2	Dona								
8. Nacionalitat	Veure annex 1									
11. Nombre germans (inclòs ell/a)										
12. Trencament de vincles	1	No								
	2	Si								
13. Desaparició traumàtica familiars directes	1	No								
	2	Si								
14 Situació socioeconòmica nucli (només un)	1	Alta								
	2	Suficient								
	3	Insuficient								
15. Maltractament físic intrafamiliar	1	No n'ha patit/ no n'ha viscut								
	2	Si								
16. Maltractament emocional/psíquic intrafamiliar	1	No n'ha patit/ no n'ha viscut								
	2	Si								
18. Criminalitat parents directes primera consanguinitat	1	No								
	2	Si, progenitors								
	3	Si, germans								
	4	Si, progenitors i germans								
	5	Si, no consta qui								
	6	Altres								
19. Problemes salut física pares/primerà consanguinitat	1	No n'hi ha								
	2	Si								
4. Problemes de salut mental noi?	1	No								
	2	Si								

20. Problemes salut mental pares/primerà consanguinitat	1	No n'hi ha
	2	Si
21. Toxicomania família pares/primerà consanguinitat	1	No
	2	Si
27. Consum de tòxics?	1	No
	2	Si

Recollides del informe final de la causa base o de

9 Tipus residència	1	Amb domicili fix
	2	Sense domicili fix
	3	Viu al carrer
10. Nucli de convivència actual (només un)	1	Família d'origen
	2	Família extensa
	3	Família acollidora
	4	En parella
	5	Centre DGAIA
	6	Altres
	7	Centre Justícia juvenil
	8	Sol
22. Matriculació escolar	1	No matriculat
	2	Matriculat
23. Formació escolar (només un)	1	ESO finalitzada
	2	Mòduls de grau mig
	3	Batxilerat
	4	Universitat/ Grau superior
	5	Formació no reglada
	6	Altres
	7	ESO no finalitzada
24. Treballa?	1	No
	2	Si
25. Relacions grups disocials?	1	No
	2	Si
26. Relació de parella?	1	Parella disocial
	2	Parella prosocial
	3	Parella no consta la sociabilitat
	4	No té parella

Dades penals CAUSA BASE

28. Causa base										
29. Fet delictiu més important (només un)					Veure annex 3					
30. Tipus de fet delictiu			1	Falta	2	Delicte	3	Temptativa		
31. Data fet					32. Nombre de fets					
33. Implicats en el fet delictiu			1	En grup amics majoritàriament < 18 anys						
			2	En grup amics majoritàriament > 18 anys						
			3	Sol						
			4	Amb altres familiars						
34. Data d'inici internament causa base										
35. Data finalització internament causa base										
36. Temps que ha durat					Variable generada					
37. Edat finalització CB					Variable generada					

INTERNAMENT CAUSA BASE

40. Total causes implicat el noi/a (comptant-les totes, inclosa la base)				
41. Té antecedents? (causes anteriors a la causa base)			1	No
			2	Si
42. Quantes causes anteriors a la CB?				
46. Vinculació recurs		1	No vinculat	
		2	Vinculat	

47. Fet delictiu REINCIDÈNCIA		Veure annex 3		
48. Data 1r fet REINCIDÈNCIA				
49. Altres delictes acumulats a la primera reincidència?			1	No
			2	Si
50. Quants fets delictius acumulats?				
51. Mesura imposada? (codificat)				
52. Total reincidències?				
53. On ha reincidit?		1	Només Adults presons	
		2	Només justícia juvenil	
		3	Justícia juvenil i Adults	
		4	Només MPA	
		5	Justícia juvenil i MPA	
		6	MPA i adults	
		7	Justícia juvenil, MPA i Adults	

Incident 1	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu
Incident 2	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu
Incident 3	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu
Incident 4	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu
Incident 5	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu
Incident 6	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu
Incident 7	1	Molt greu
	2	Greu
	3	Lleu

55. Total incidents causa base		